

Záplavy.

Změny klimatu a jejich vliv na zdraví.

Doc. MUDr. Bohumír Kříž, CSc., MUDr. Čestmír Beneš, RNDr. Milan Daniel, DrSc
Centrum epidemiologie a mikrobiologie SZÚ v Praze, 2004

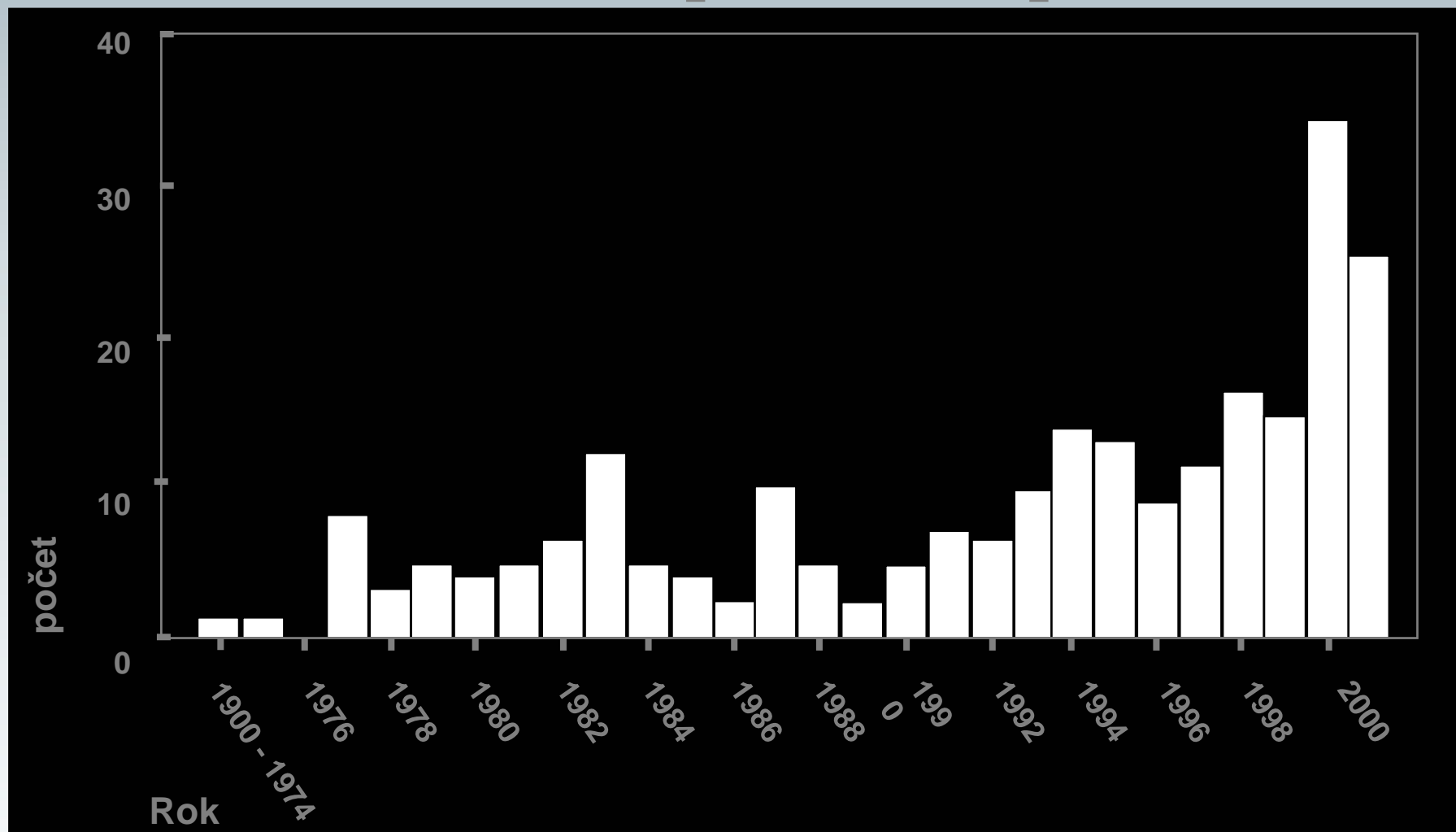
Původ a charakter evropských záplav

Tání sněhu a ledovců – lze poměrně dobře předpovídat (*včetně přibližného rozsahu*)

Přívalové a dlouhotrvající deště – předpověď obtížná, krátkodobá; většina evropských záplav

Mořský příboj – omezený počet; prakticky nepredikovatelné, nejničivější co do počtu ztrát na životech

Počet záplav v Evropě

Vliv záplav na lidské zdraví

Přímé vlivy

*** Příčina**

Rychlost vodního proudu; topografické rysy krajiny; nedostatečné varování; prudkost vzniku záplavy; výška záplavové vody; sesuvy půdy; riskantní chování lidí; balvany, vyvrácené stromy a trosky konstrukcí unášené proudem

Kontakt s vodou

Kontakt se znečistěnou vodou

Nárůst fyzických a emočních stresů

*** Důsledek**

Utonutí

Zranění

Respirační onemocnění; hypotermie; šok; srdeční zástava

Infekce ran; dermatitidy; konjunktivitidy; gastrointestinální onemocnění; infekce ušní, nosní, krční; možná závažná infekční onemocnění

Zvýšená vnímavost k psychosociálním poruchám a kardiovaskulárním příhodám

Vliv záplav na lidské zdraví

Nepřímé vlivy

1

Příčina

Poškození vodovodních rozvodů; nedostatečné zásobování pitnou vodou, vodou na praní; kanalizační splašky; poškození čističek odpadních vod

Rozvrácení dopravy

Narušení podzemních potrubí a zásobních nádrží; zaplavení míst s uloženými toxickými odpady; únik chemikálií; poškození benzinových nádrží může mít za následek požár

Stojaté rozlité vody; rozšíření oblastí vhodných lůhnišť komárů - přenašečů nález

Migrace hlodavců

Narušení sociální sítě; ztráta majetku, zaměstnání, členů rodiny a přátel

Úklid po záplavách

Znehodnocení potravin, včetně primárních potravinářských produktů

Vliv záplav na lidské zdraví

Nepřímé vlivy

2

Důsledek

Možné nákazy: *E. coli*, *Shigella*, hepatitis A, leptospiróza, giardióza, campylobakteriíza, dermatitis, conjunctivitis

Nedostatečné zásobování potravinami; ztížené podmínky zdrav. záchranné služby

Možné akutní nebo chronické následky působení chemických látek

Nákazy přenášené členovci

Možný výskyt nález šířených hlodavci

Možné psychosociální poruchy

Úrazy, včetně úrazů elektrickým proudem; poškození pokožky (*odřeniny, infekce*)

Poruchy v zásobování

FÁZE ZDRAVOTNÍHO ZABEZPEČENÍ OBYVATEL POSTIŽENÝCH ZÁPLAVAMI

1

1. V době záplav – akutní fáze

zdravot. zajištění evakuace, včetně ubytování evakuovaných;
ošetření evakuovaných, příp. záchranářů

2. Po záplavách – krátkodobý horizont

péče o evakuované (*hygiena prostředí, stravování, zásobování*);
zdrav. péče o úklidové pracovní skupiny, včetně preventivních
opatření, příp. nutných ošetření

FÁZE ZDRAVOTNÍHO ZABEZPEČENÍ OBYVATEL POSTIŽENÝCH ZÁPLAVAMI

2

3. Po záplavách – dlouhodobý horizont

- péče o navrátilce do vyplavených domovů

psychická traumata (*zjištění rozsahu škod;
demolice narušených domů*)

zdravotní problémy při vysoušení, opravách a bydlení
v zasažených domech

- péče o ubytované v improvizovaných podmínkách,

čekatele na náhradní ubytování (*staří a dlouhodobě nemocní*)

- stavy dlouhodobé psychické vyčerpanosti, vedoucí až k depresím

u členů krizových štábů a dalších organizačních pracovníků

- psychická vyčerpanost odborníků angažovaných po záplavách

(např. statiků a dalších profesí): vysoce odpovědná rozhodnutí
musí být často přijímána pod časovým tlakem

FÁZE ZDRAVOTNÍHO ZABEZPEČENÍ OBYVATEL POSTIŽENÝCH ZÁPLAVAMI

2

3. Po záplavách – dlouhodobý horizont

- péče o navrátilce do vyplavených domovů

psychická traumata (*zjištění rozsahu škod;
demolice narušených domů*)

zdravotní problémy při vysoušení, opravách a bydlení
v zasažených domech

- péče o ubytované v improvizovaných podmínkách,

čekatele na náhradní ubytování (*staří a dlouhodobě nemocní*)

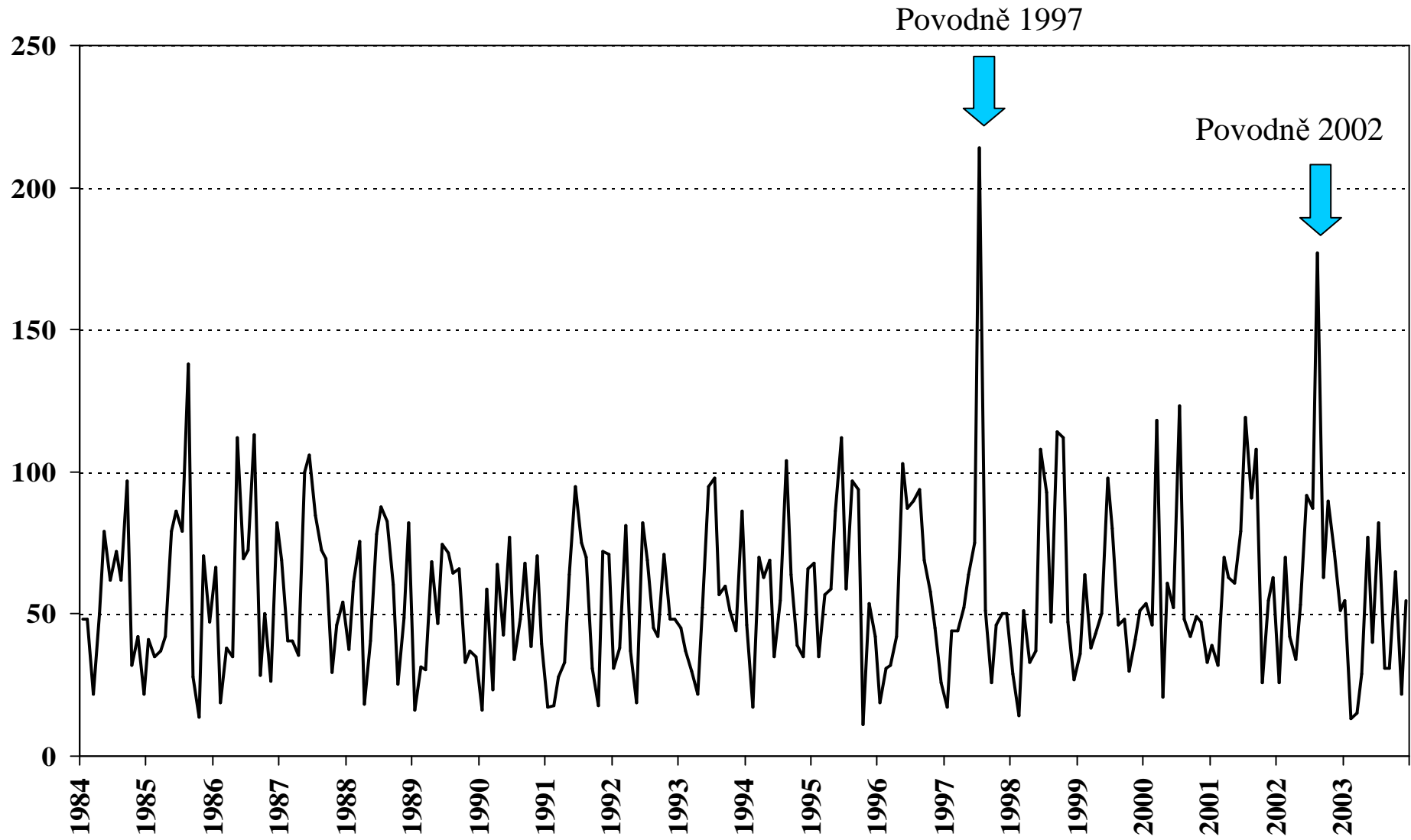
- stavy dlouhodobé psychické vyčerpanosti, vedoucí až k depresím

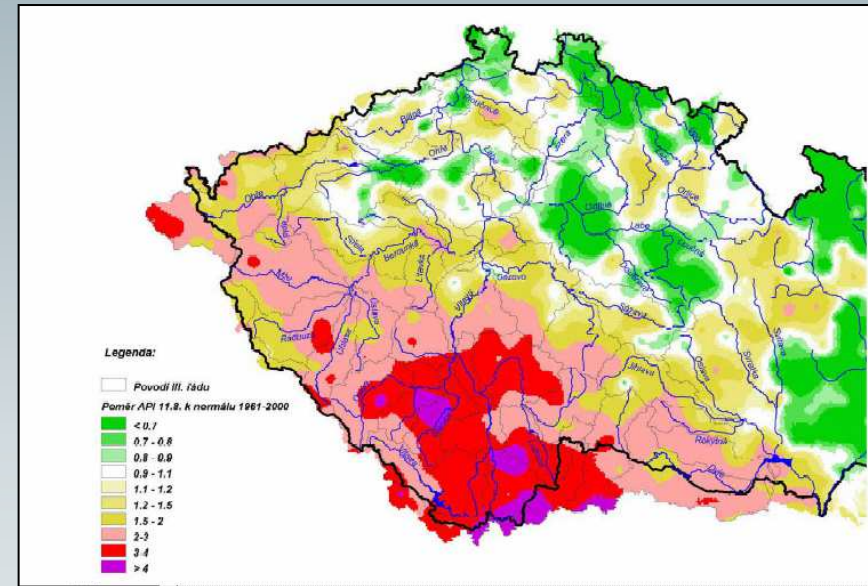
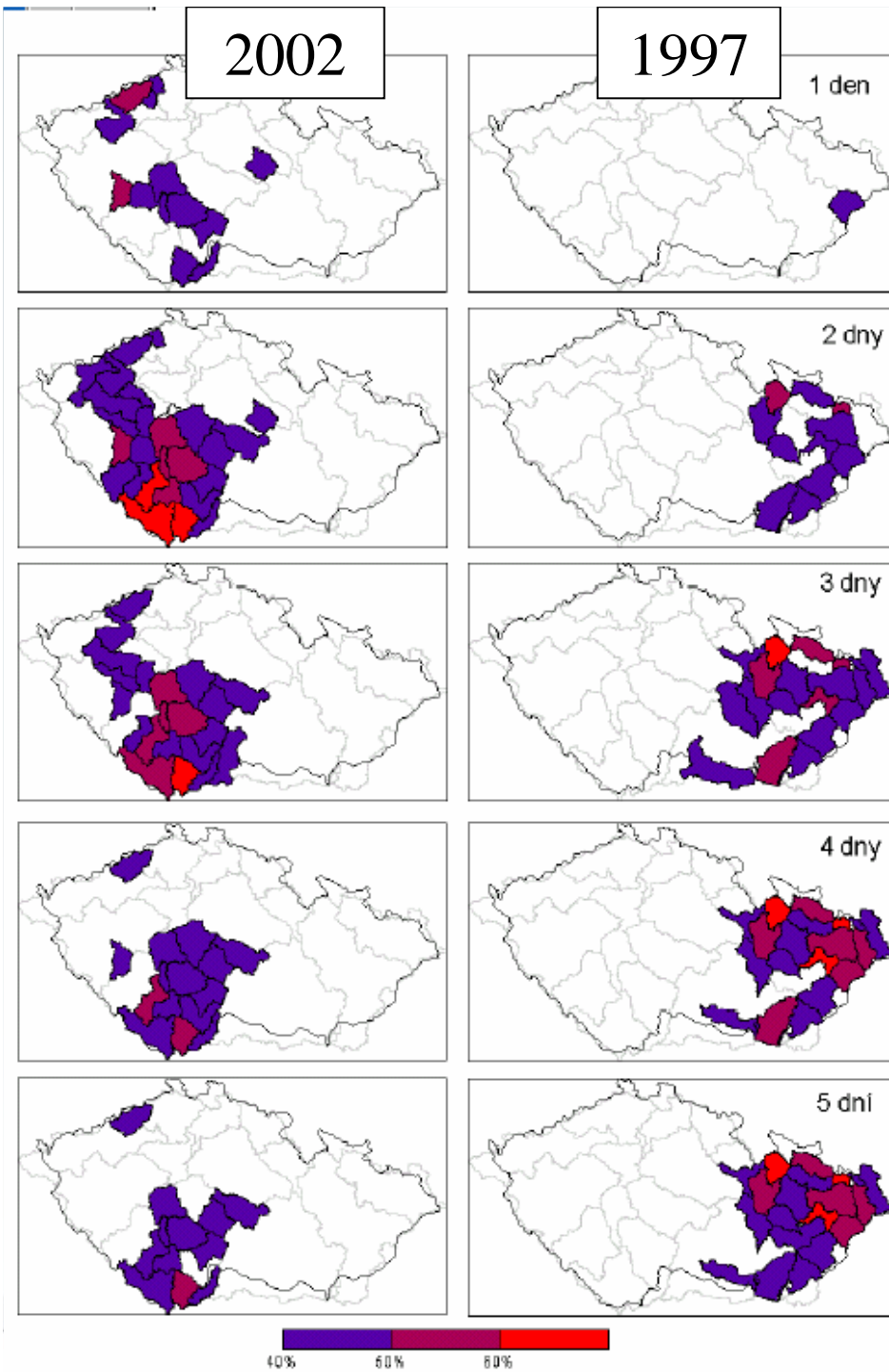
u členů krizových štábů a dalších organizačních pracovníků

- psychická vyčerpanost odborníků angažovaných po záplavách

(např. statiků a dalších profesí): vysoce odpovědná rozhodnutí
musí být často přijímána pod časovým tlakem

Průměrný měsíční úhrn srážek v mm, ČR, 1984-2003, podle údajů Českého hydrometeorologického ústavu

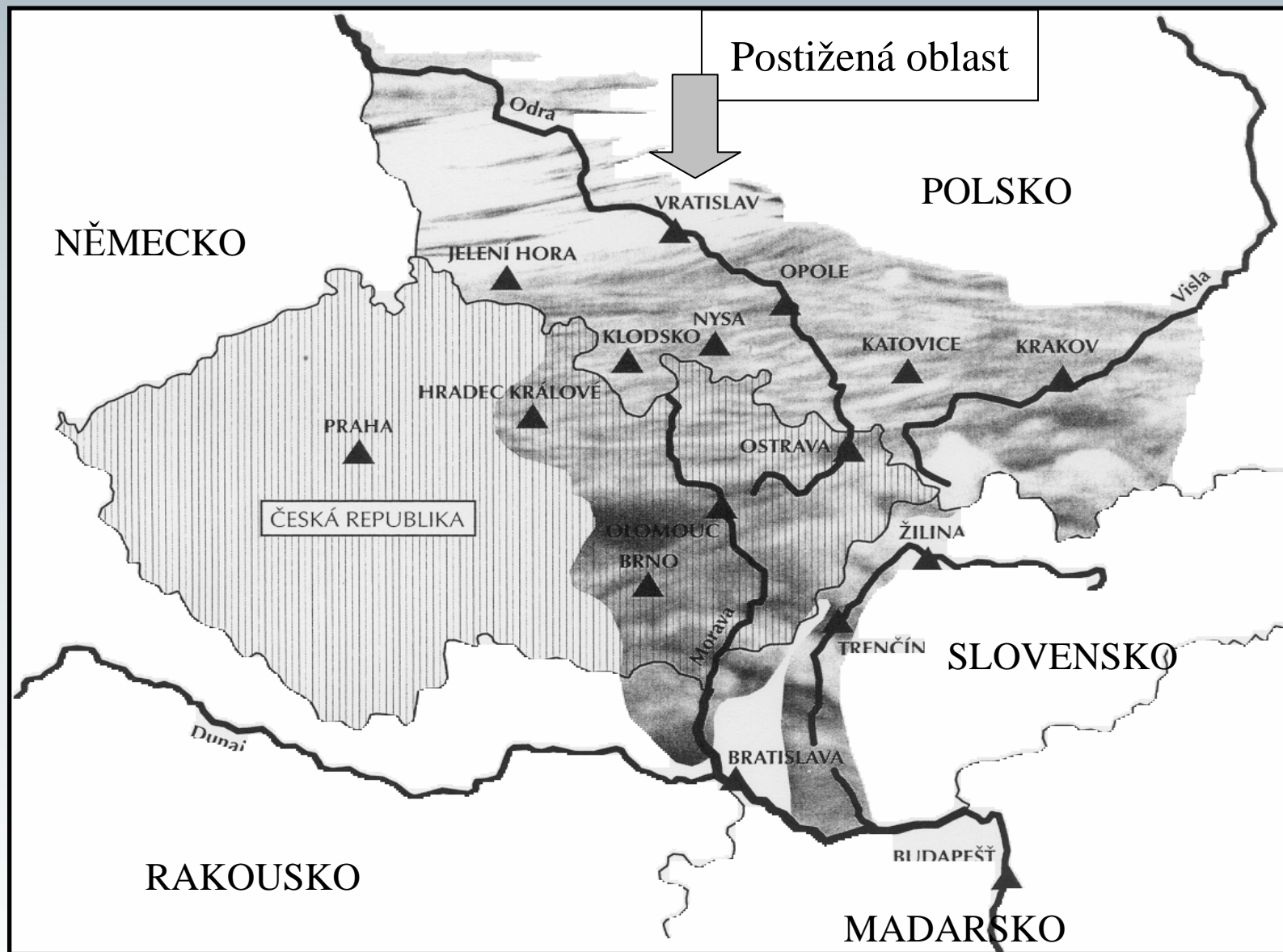
Poměr situace 11.8.2002
k normálu

**MATERIÁLY MINISTERSTVA
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR**

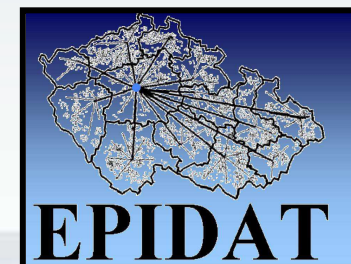
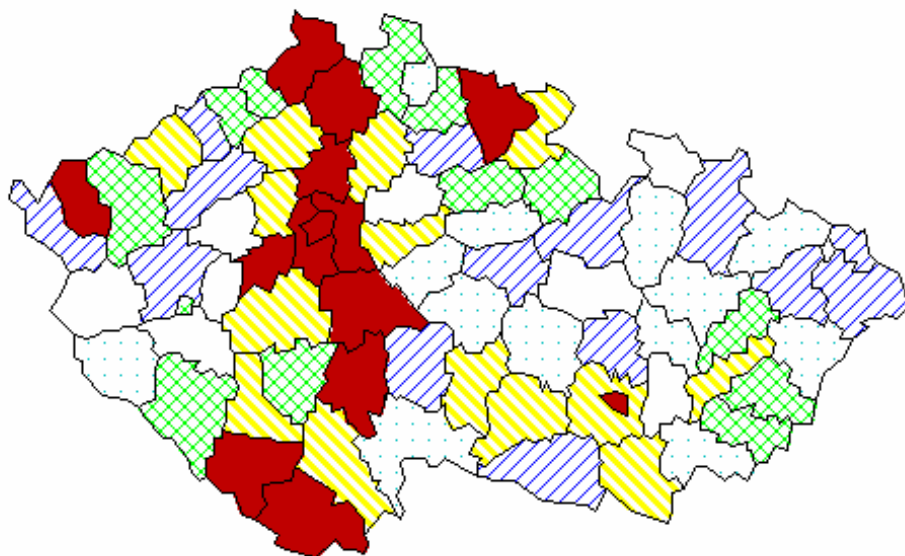
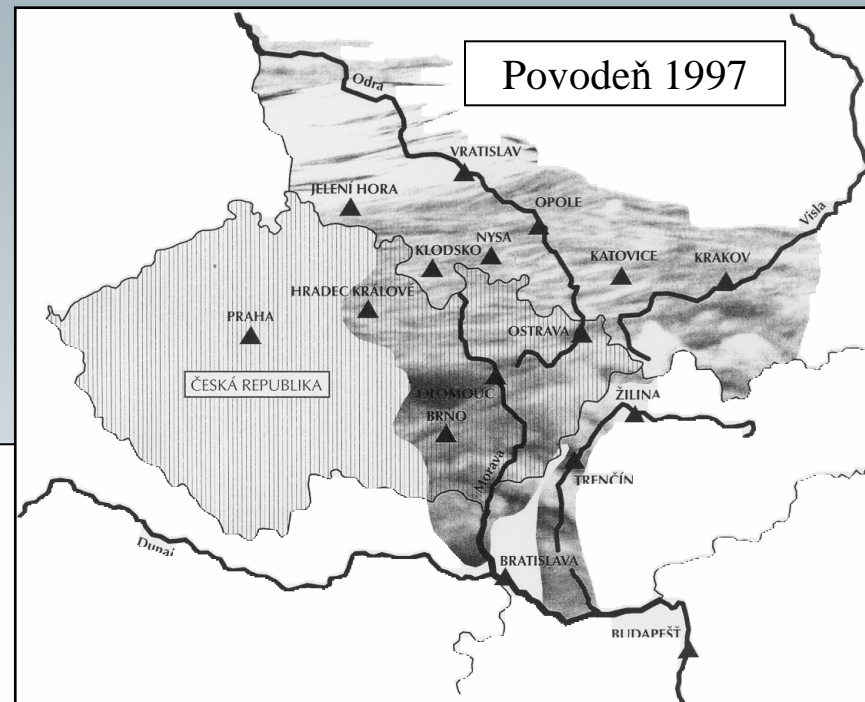
Srážkové úhrny na povodích III.
řádu po dobu 5 dní překračující
40, 50 a 60 % plošného odhadu
v povodních 1997 a 2002

Záplavy ve střední Evropě v červenci 1997

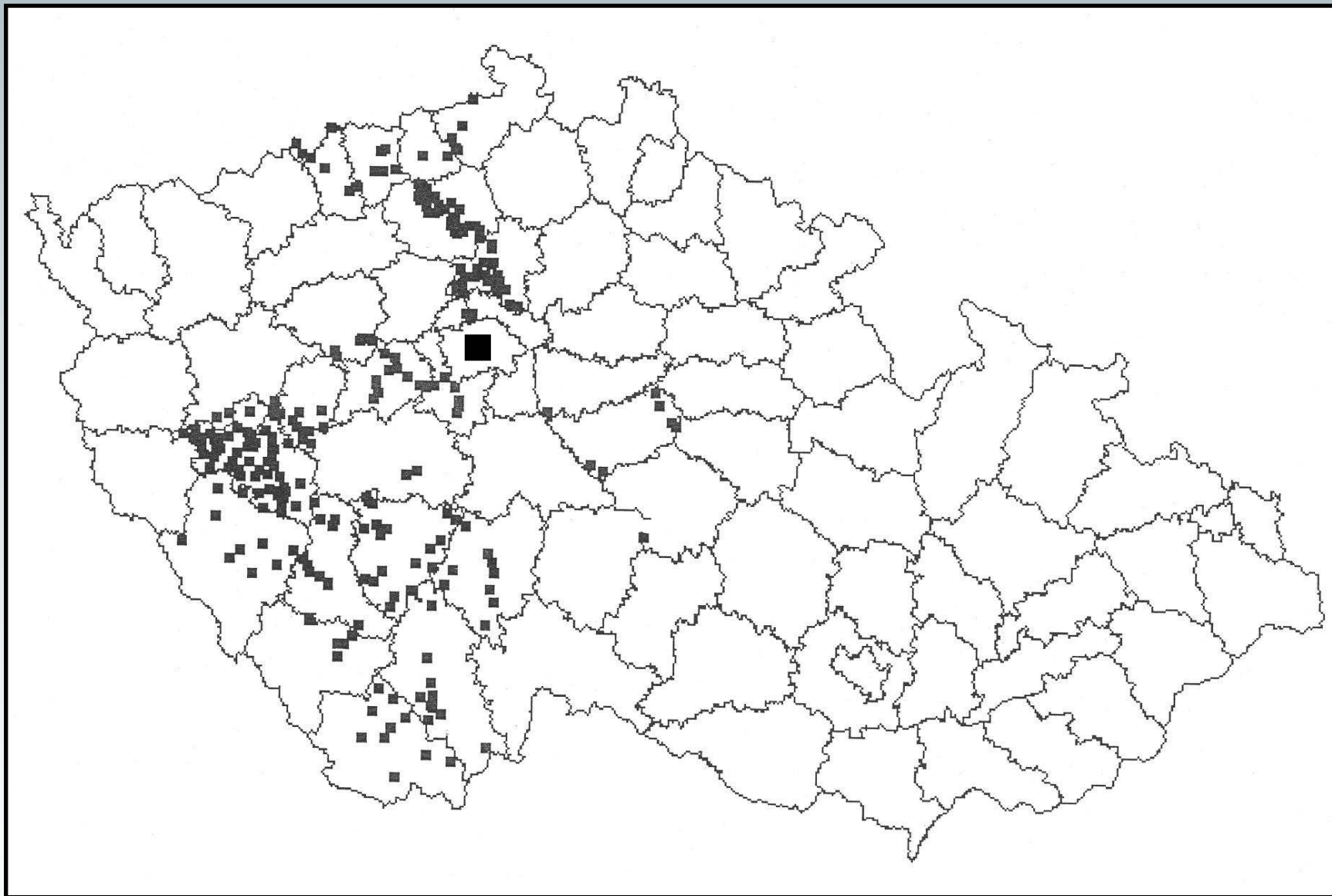
Zdroj: Česká Katolická Charita, červenec 1998

Virová hepatitida A, 1997, nemocnost na 100 000 obyvatel

**Obce v nichž bylo v roce 2002 v důsledku záplav nařízeno MZČR
očkovaní dětí proti virové hepatitidě A (dále „zaplavené oblasti“)**

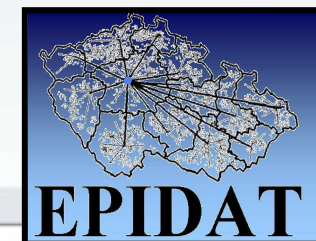
Očekávaná a pozorovaná nemocnost v zaplavených **obcích** při
povodních v roce 2002, vybraná onemocnění
(výpočet RNDr. B.Procházka, CSc, vedoucí centra biostatistiky SZÚ)

DG MKN X.	Pozorova ný počet	Očekávaný výskyt	OR (odds ratio)	p
Všechny hlášené infekce	5470	6213,4	1,13303	***
A02 salmonelózy	1636	1725,8	0,9479	
A03 shigelózy	16	25,7	0,6215	
A04 kampylobakt.	1782	2059,7	0,8652	**
A08 virové průjmy	15	54,5	0,2748	**
A09 neobjas. APO	52	366,1	0,1420	***
A27* leptospirózy	24	26,0	0,9231	
A39 meningokok.	4	6,6	0,6000	
A84 klíšťová encef.	75	98,8	0,7586	
A69 Lyme borrel.	117	130,7	0,8947	
A87 aseptické men.	33	33,0	1,0000	

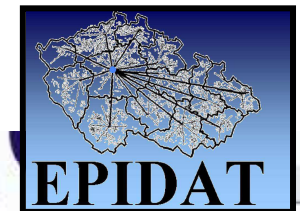
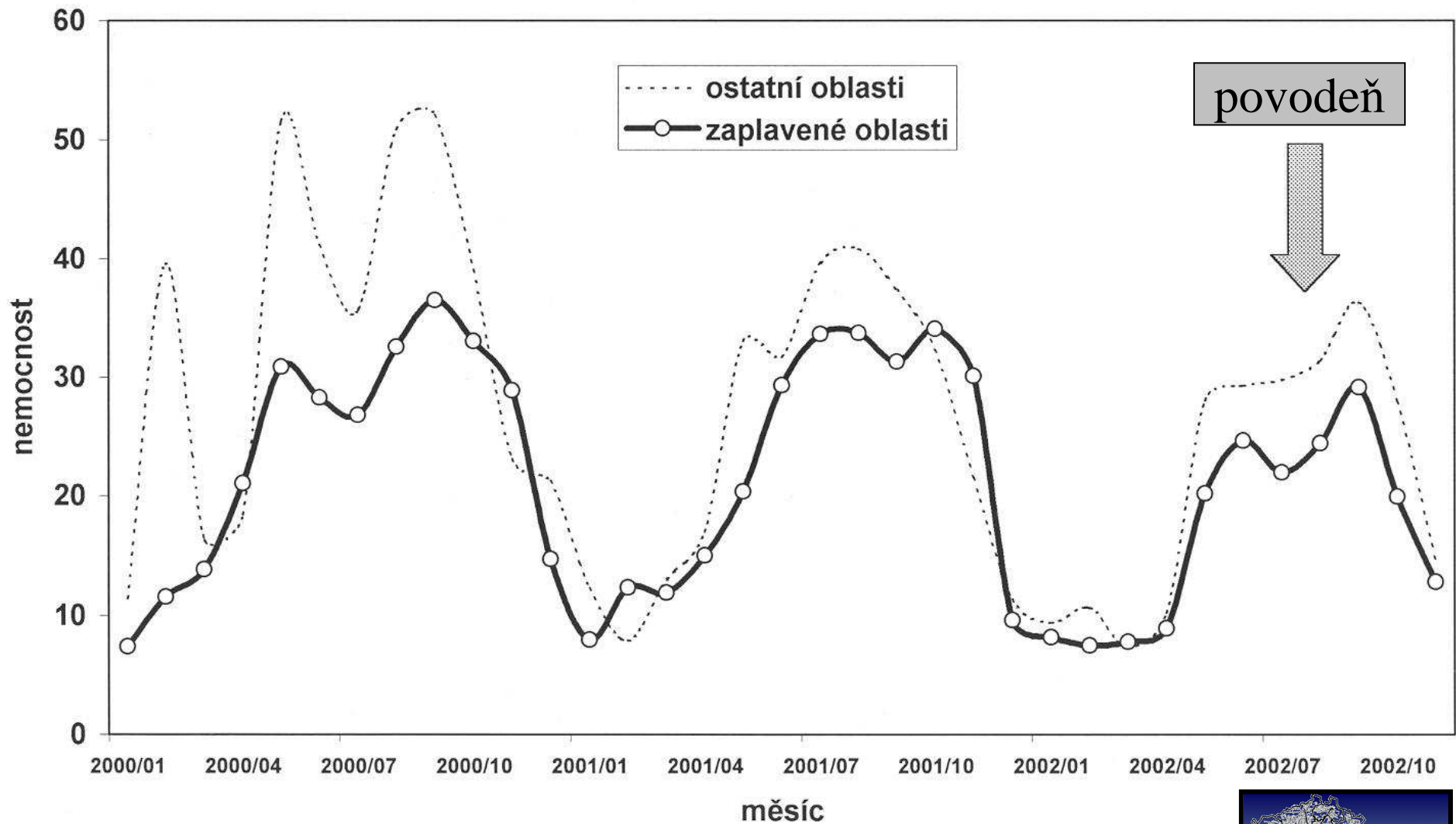
*** signifikantní pokles 0,001

** signifikantní pokles 0,01

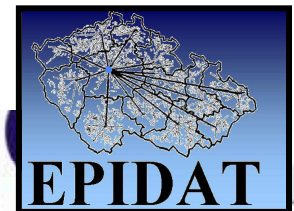
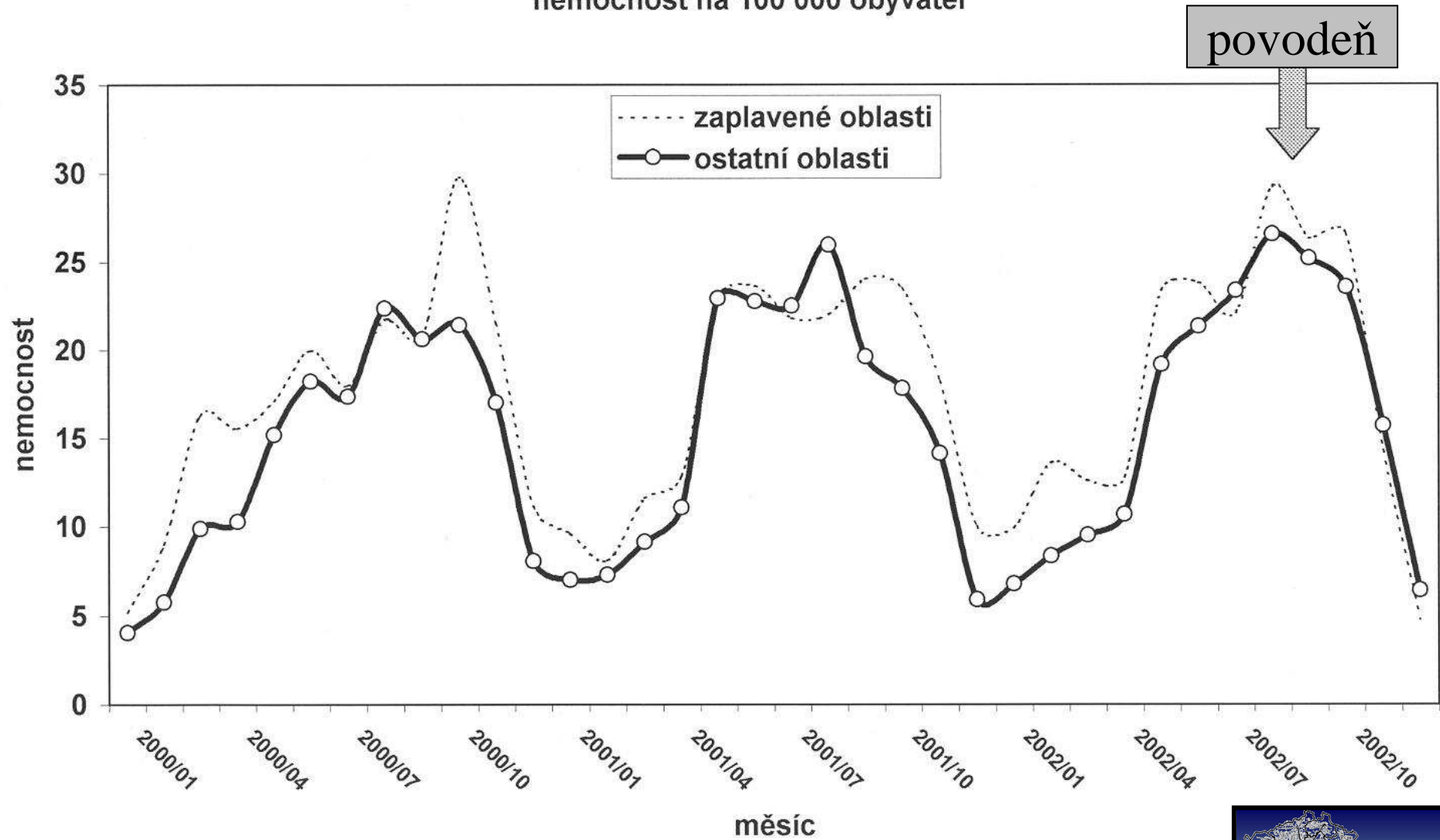
*podle místa bydliště

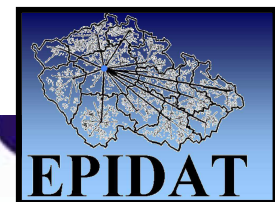
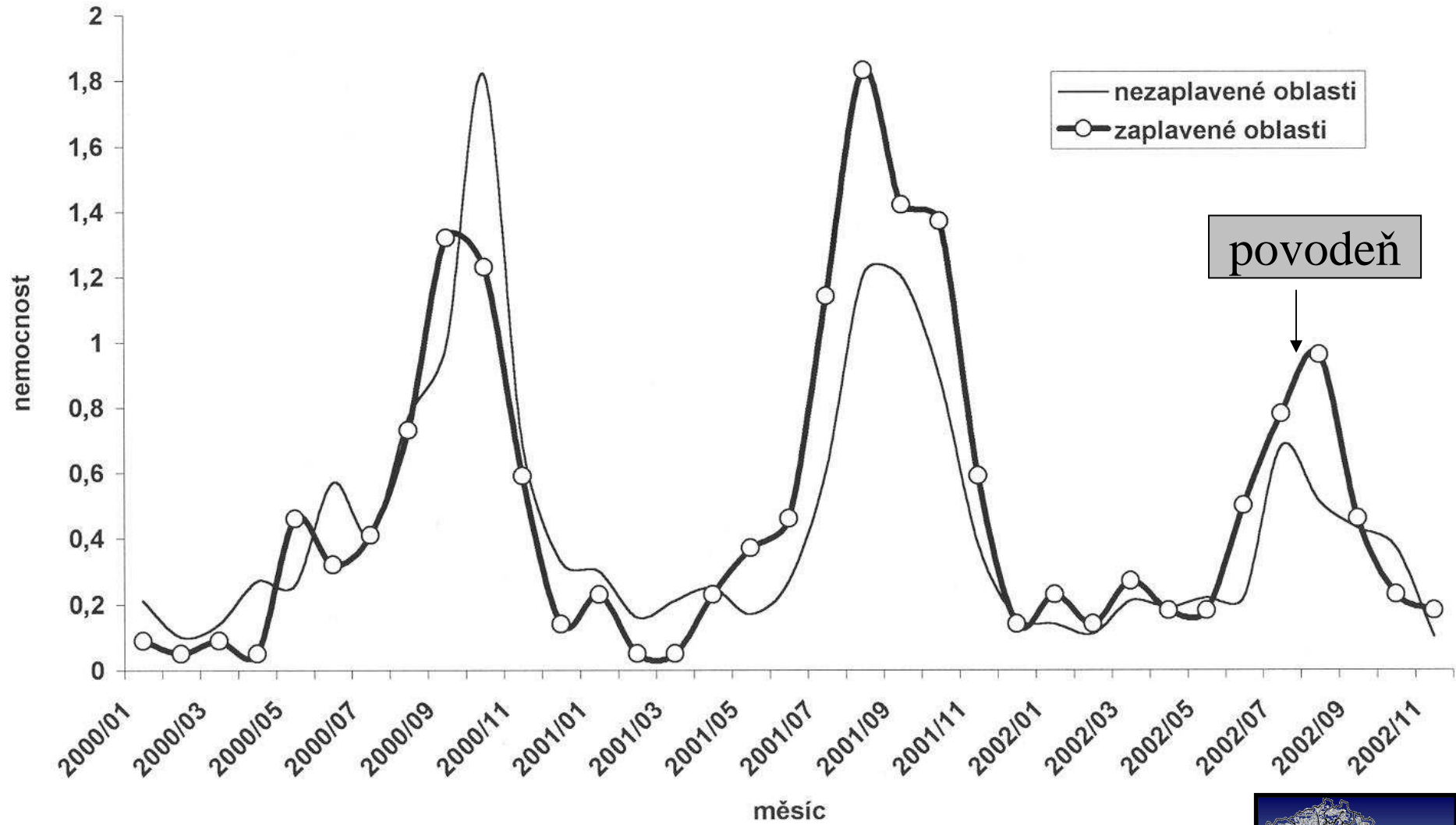
Salmonelóza, postižené kraje ČR, 2000-2002, podle měsíce onemocnění
nemocnost na 100 000 obyvatel

Kampylobakteri3za, postižené kraje R, 2000-2002, podle m3síce onemocn3n3,
nemocnost na 100 000 obyvatel

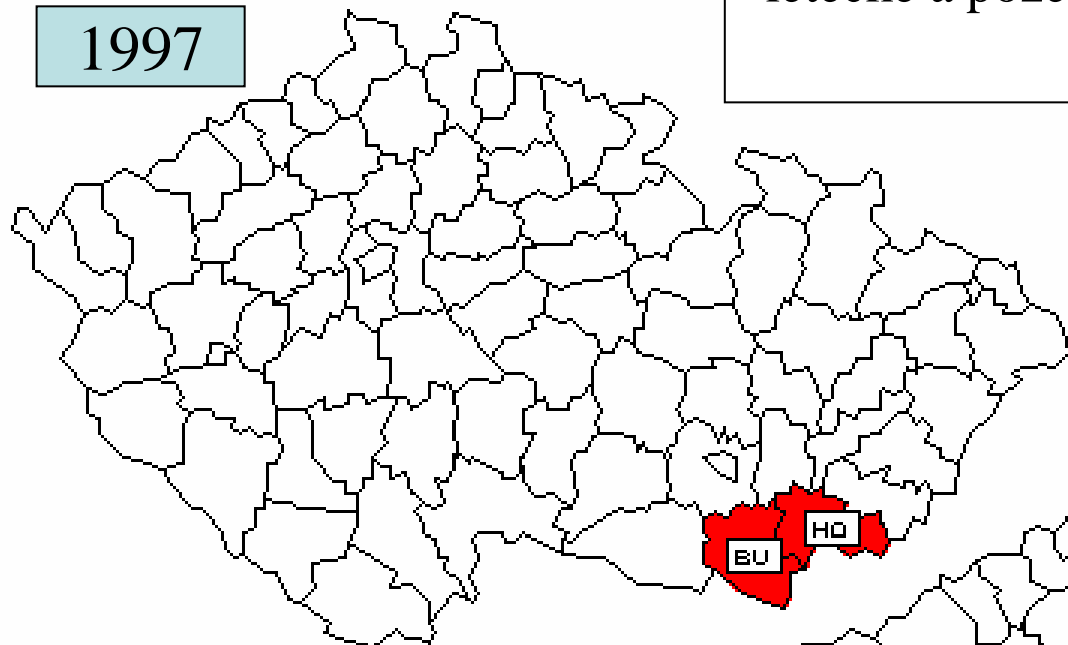

Virové meningitidy, ČR, nemocnost na 100 000 obyvatel

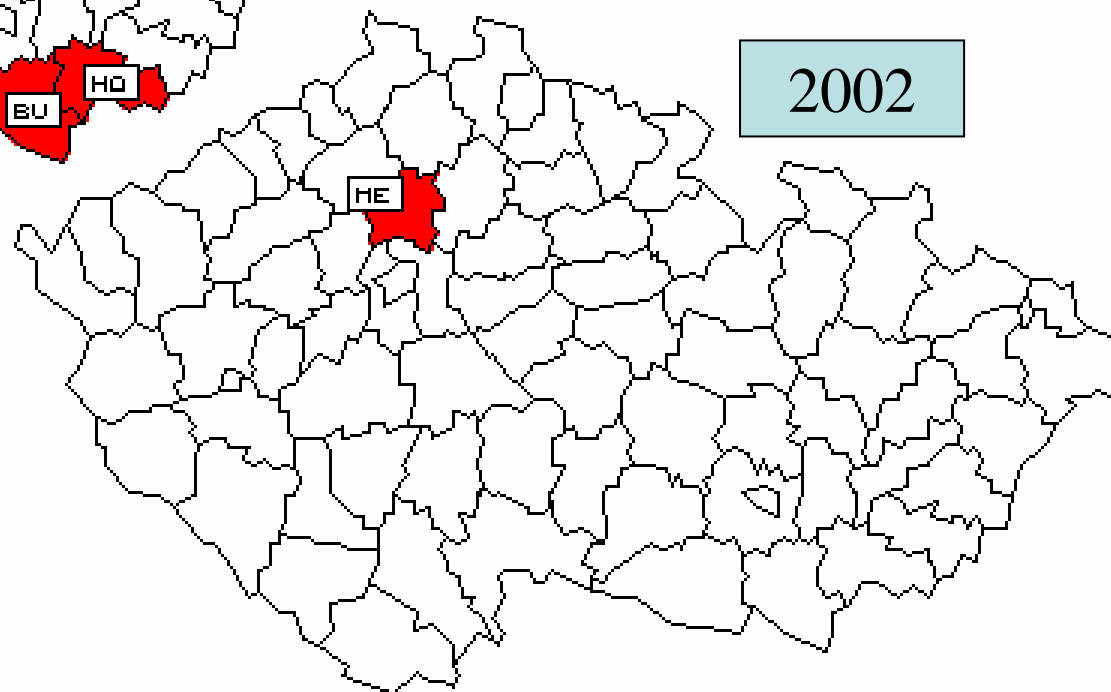

Kalamitní přemnožení komárů,
letecké a pozemní larvicidní a adulcidní zásahy
po povodních

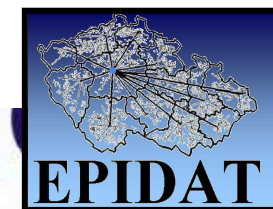
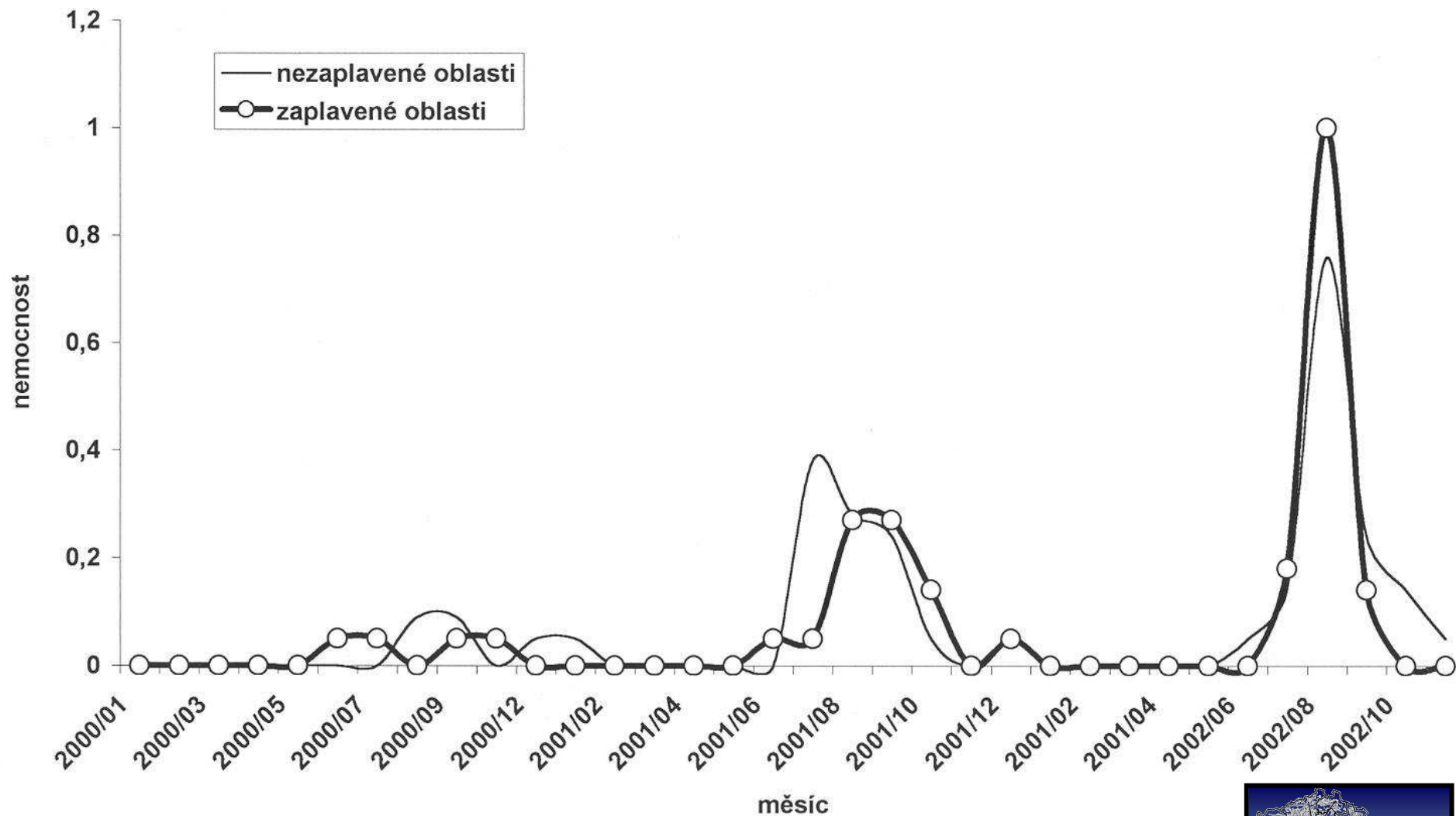
1997

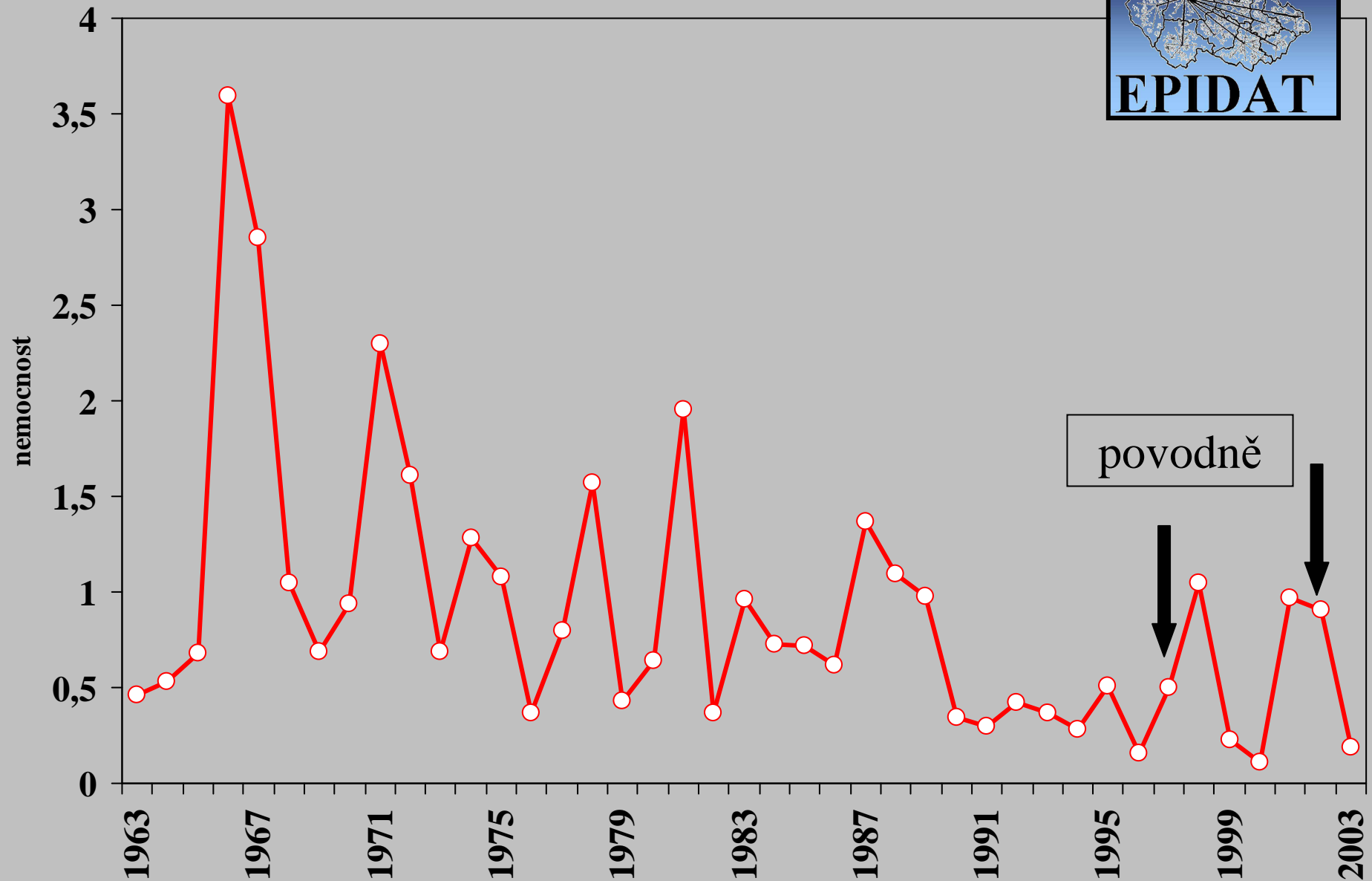
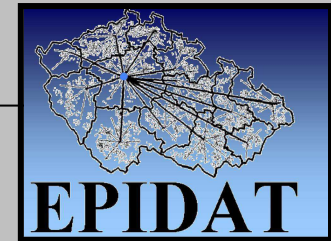
2002

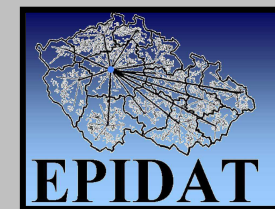
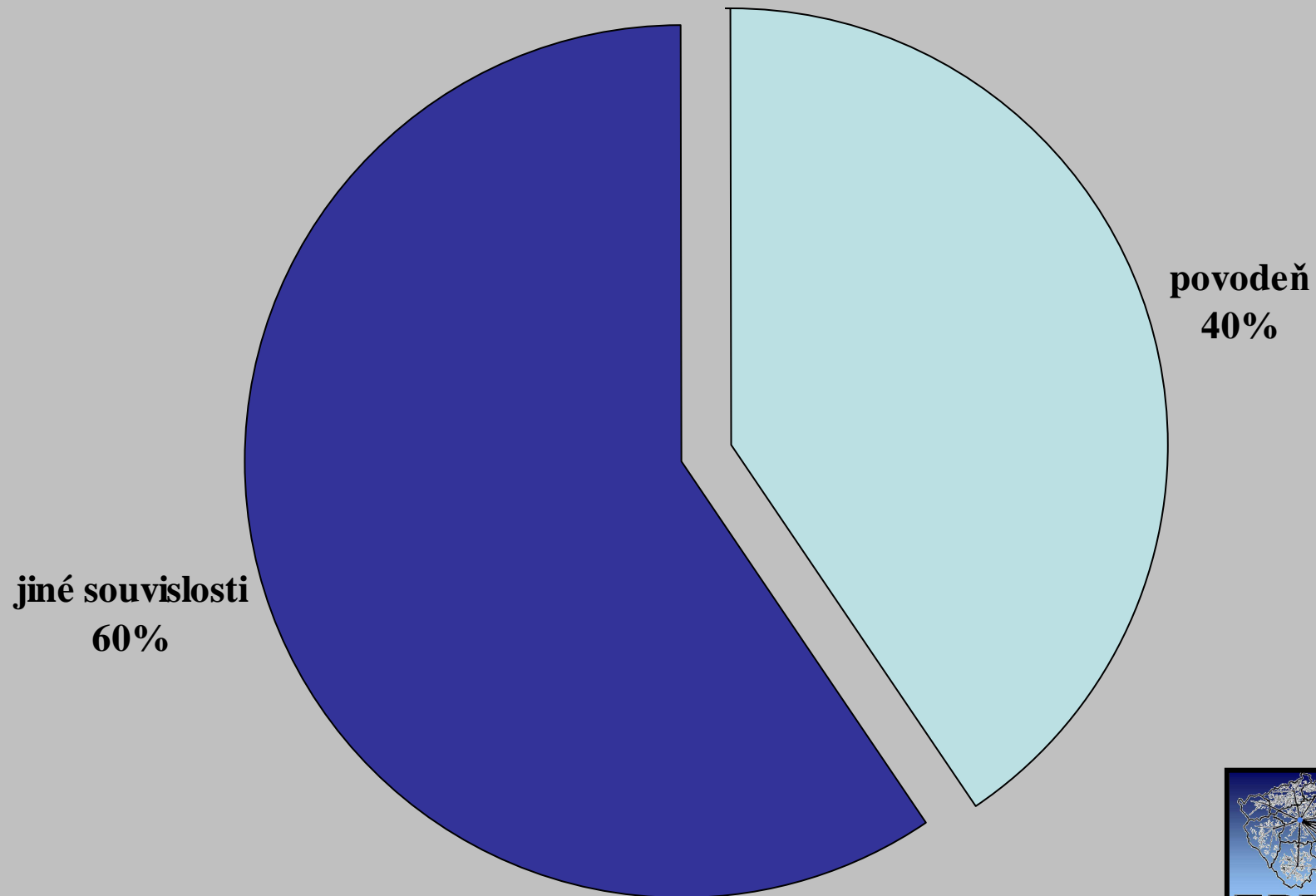
Leptospiroza, postižené kraje, 2000-2002, nemocnost podle měsíců na 100 000 obyvatel v zaplavených a nezaplavených obcích

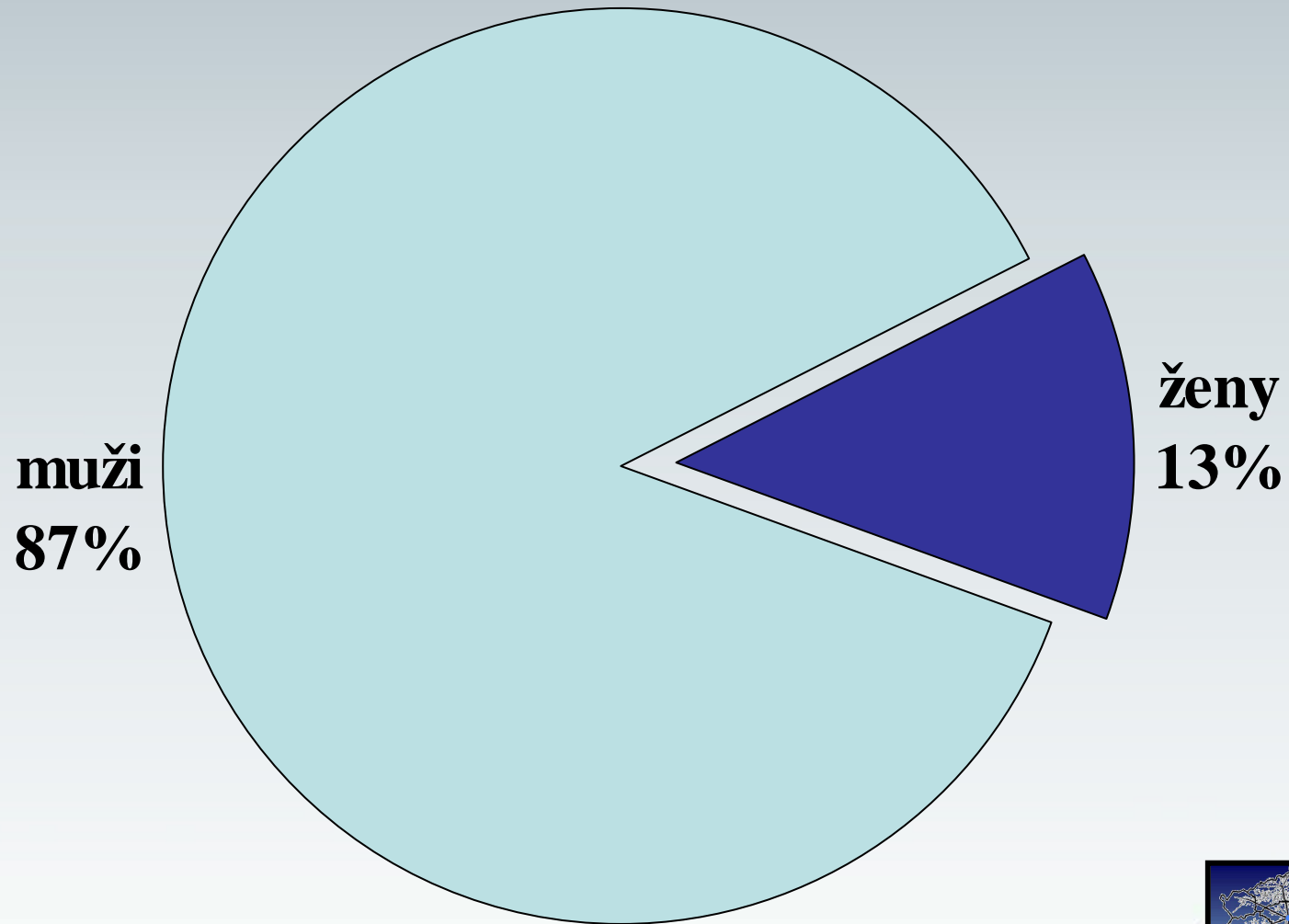
Leptospiróza, nemocnost v České republice, 1963-2003, na 100 000 obyvatel

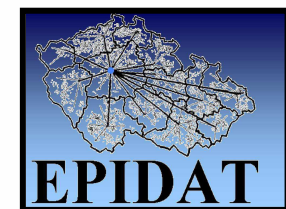
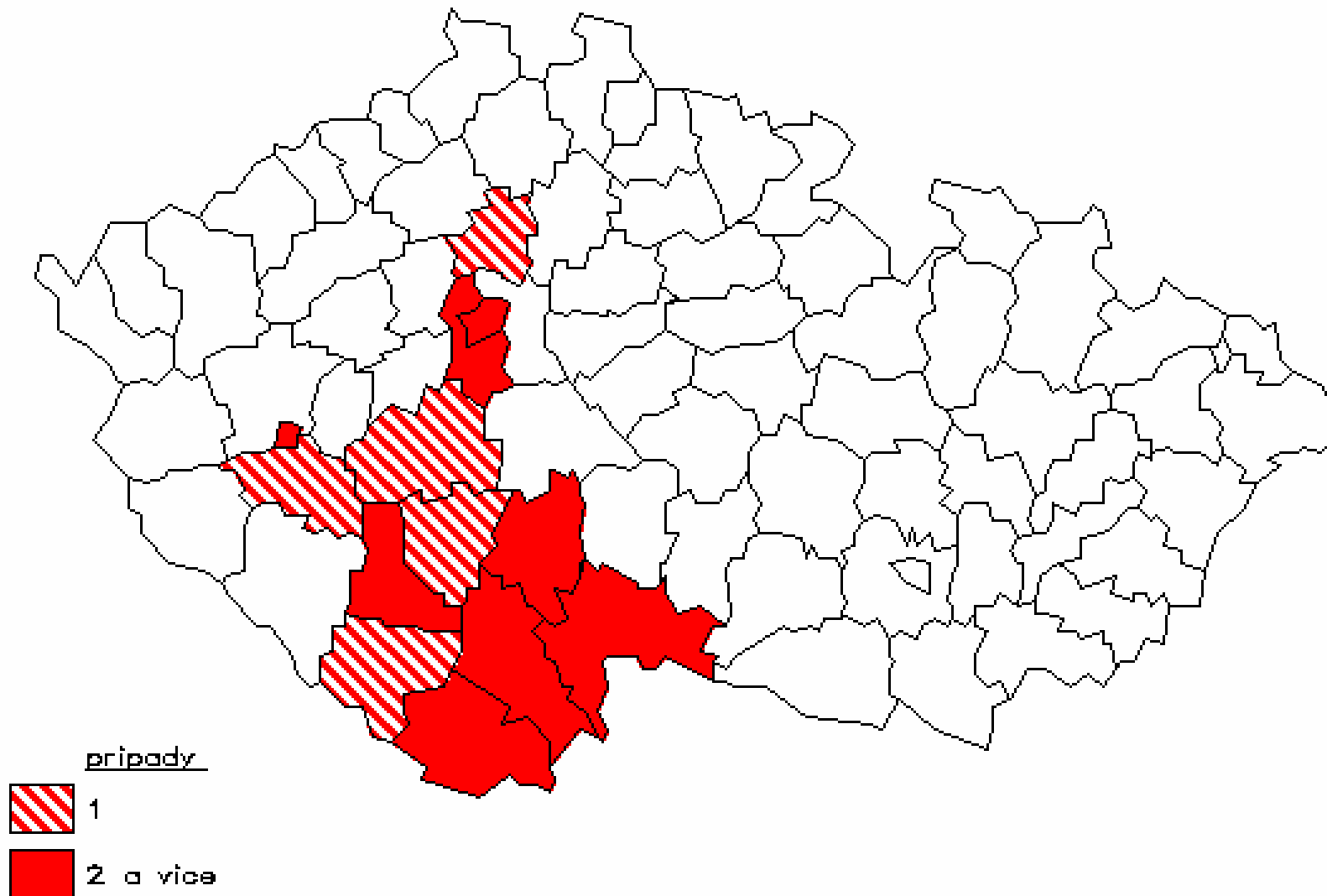
**Leptospiróza, 2002,
případy v souvislosti a bez souvislosti se záplavami,
N=94**

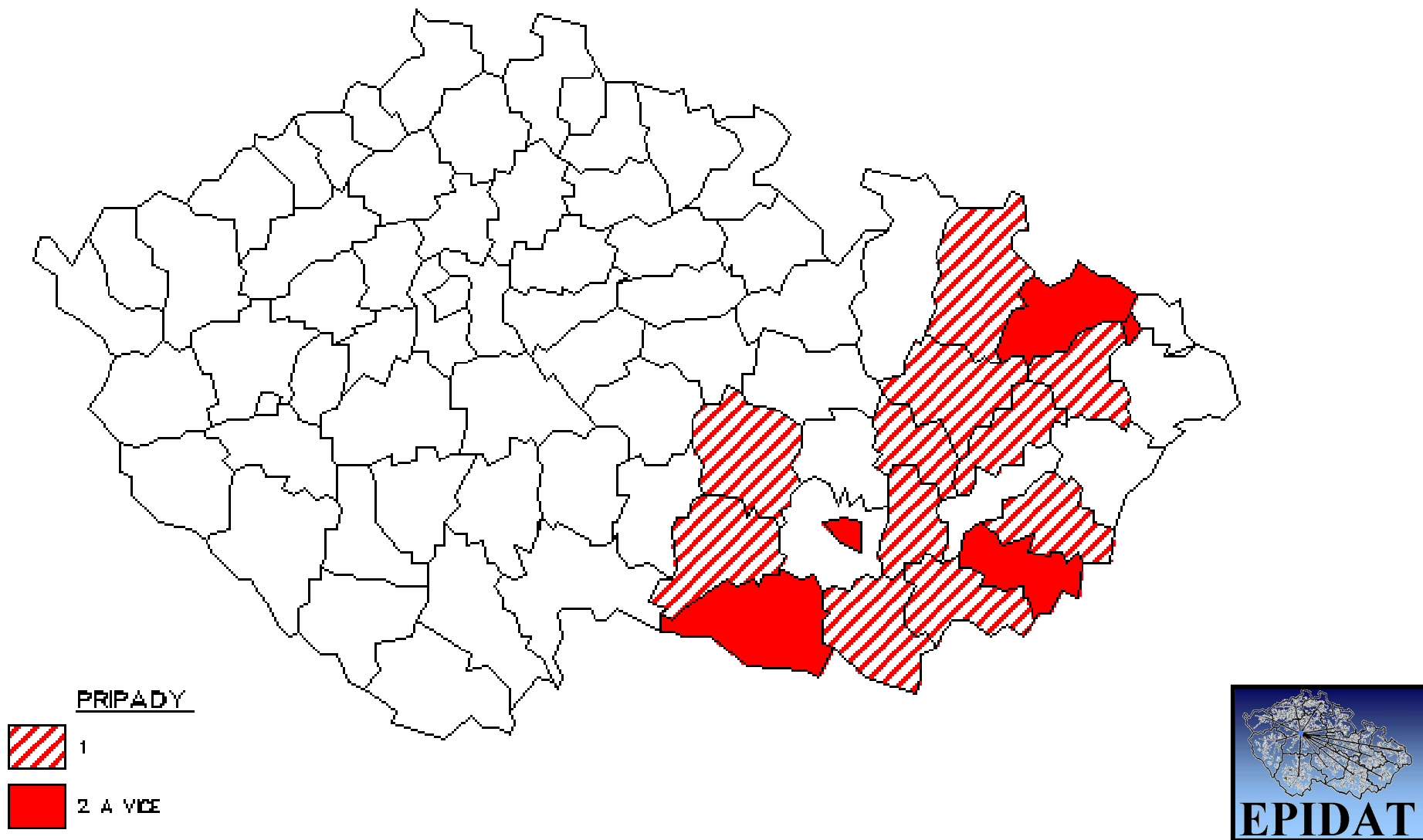
**Nemocní leptospirózou v souvislosti s povodní
v roce 2002 podle pohlaví, N=38**

Případy leptospirózy v souvislosti s povodněmi v roce 2002,
podle okresu nákazy, N = 38

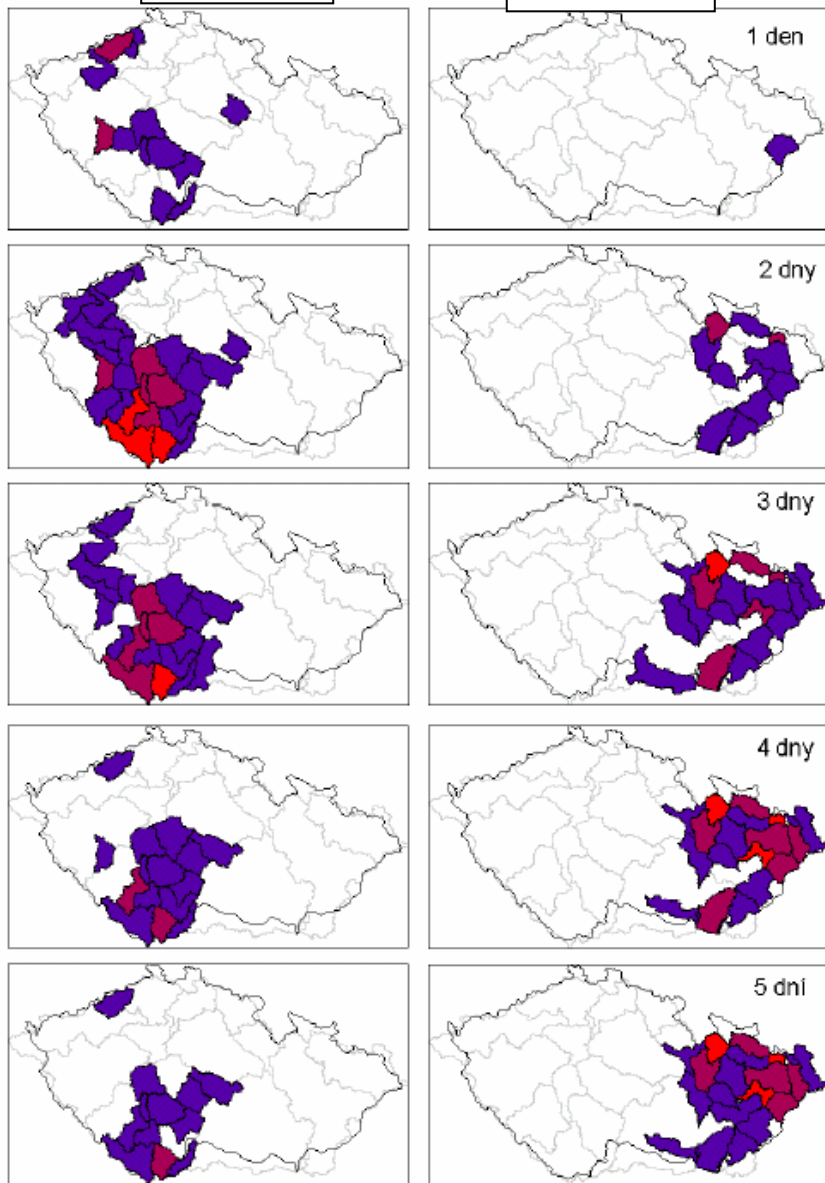
Případy leptospirózy v možné souvislosti s povodněmi v roce 1997,
N = 29

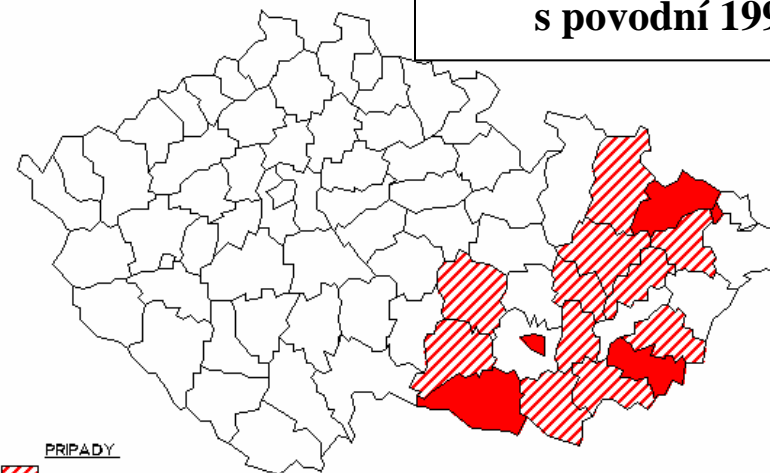
SRÁŽKOVÉ ÚHRNY a topologie popovodňových leptospiróz

2002

1997

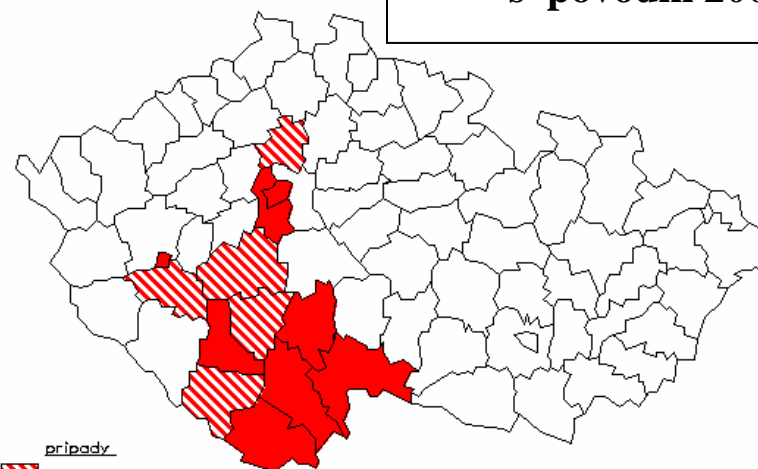

Leptospirózy v souvislosti s povodní 1997

PRIPADY
1
2 A VICE

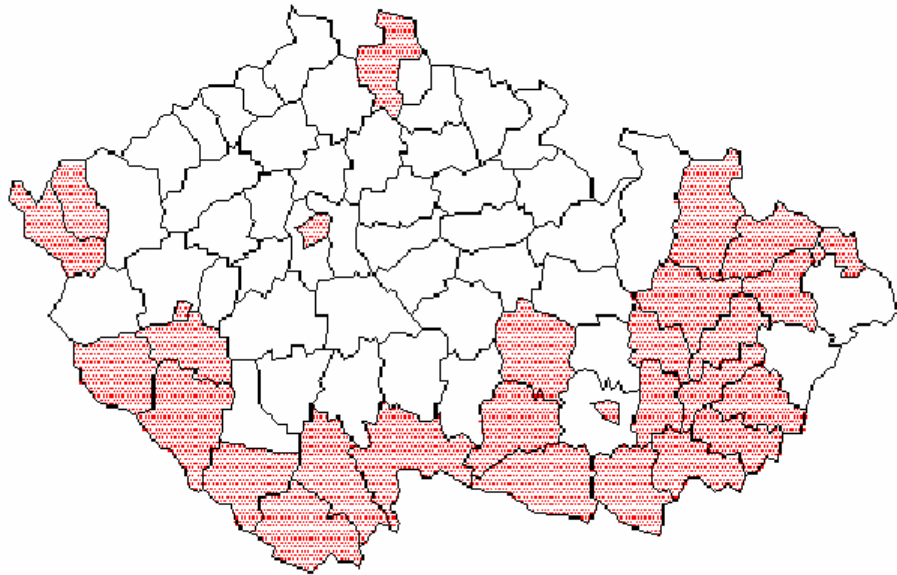
Leptospirózy v souvislosti s povodní 2002

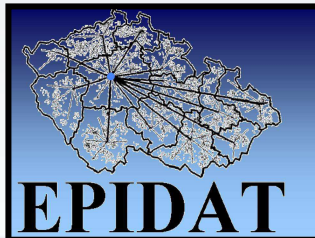
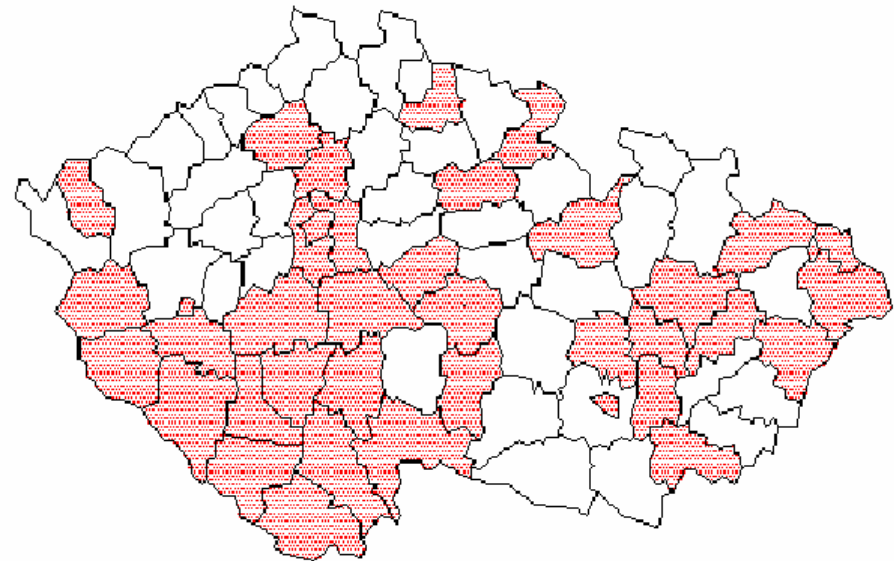
prípady
1
2 a více

Leptospiróza, celkový výskyt onemocnění podle okresů v povodňových letech 1997 a 2002

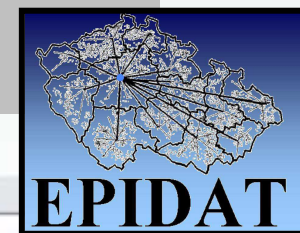
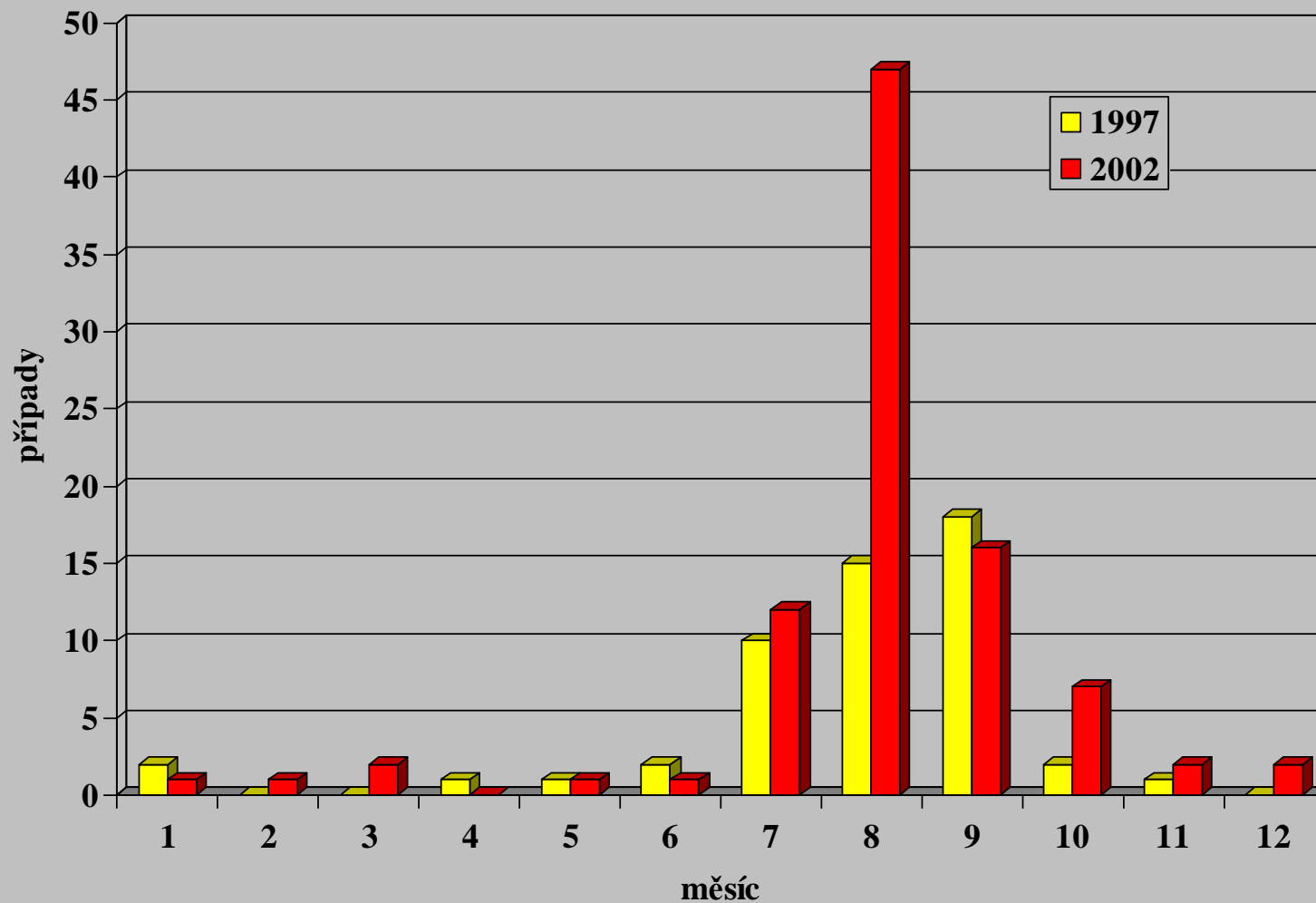
1997
N=52

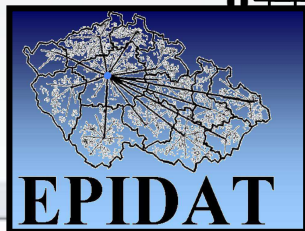
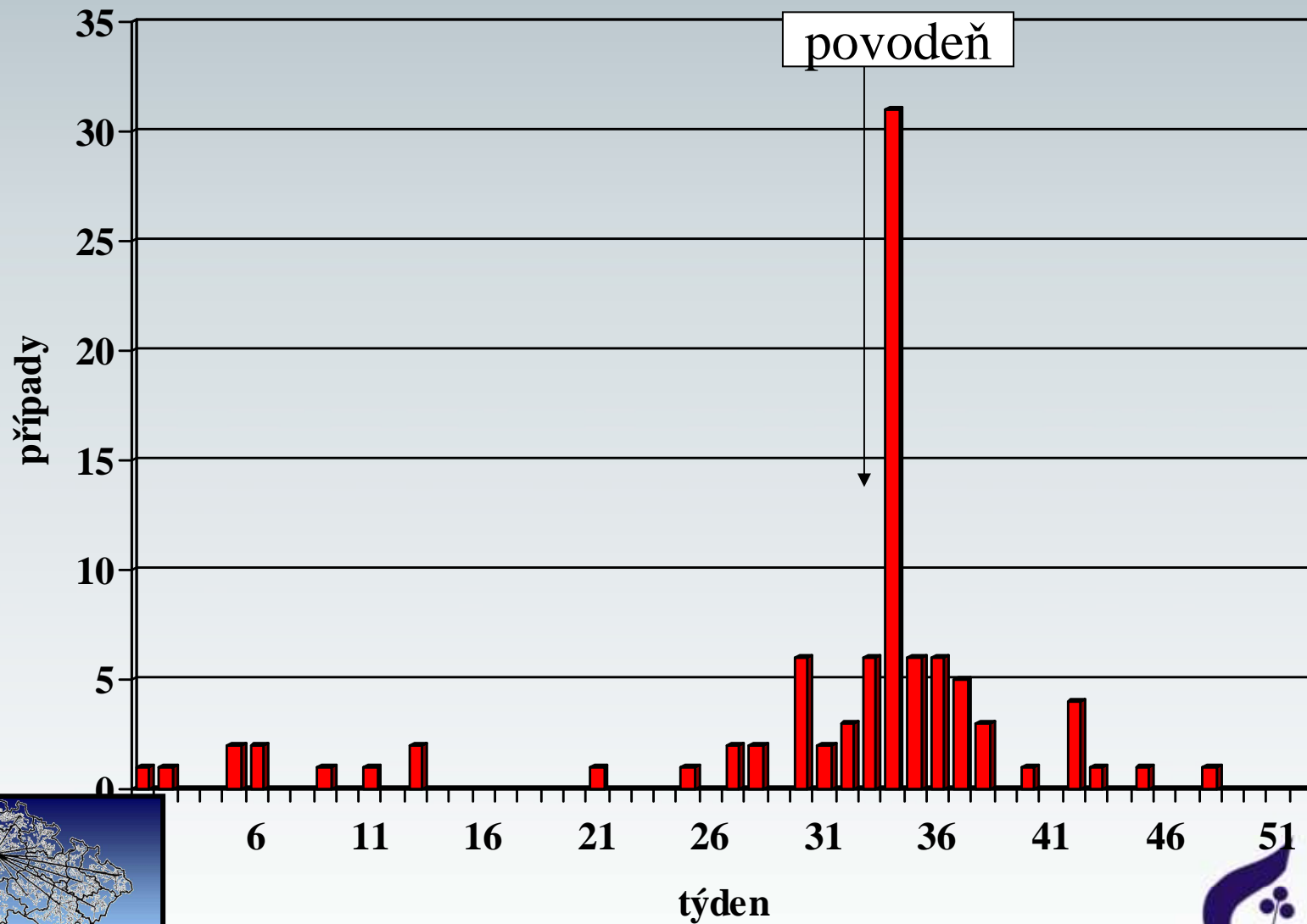
2002
N=94

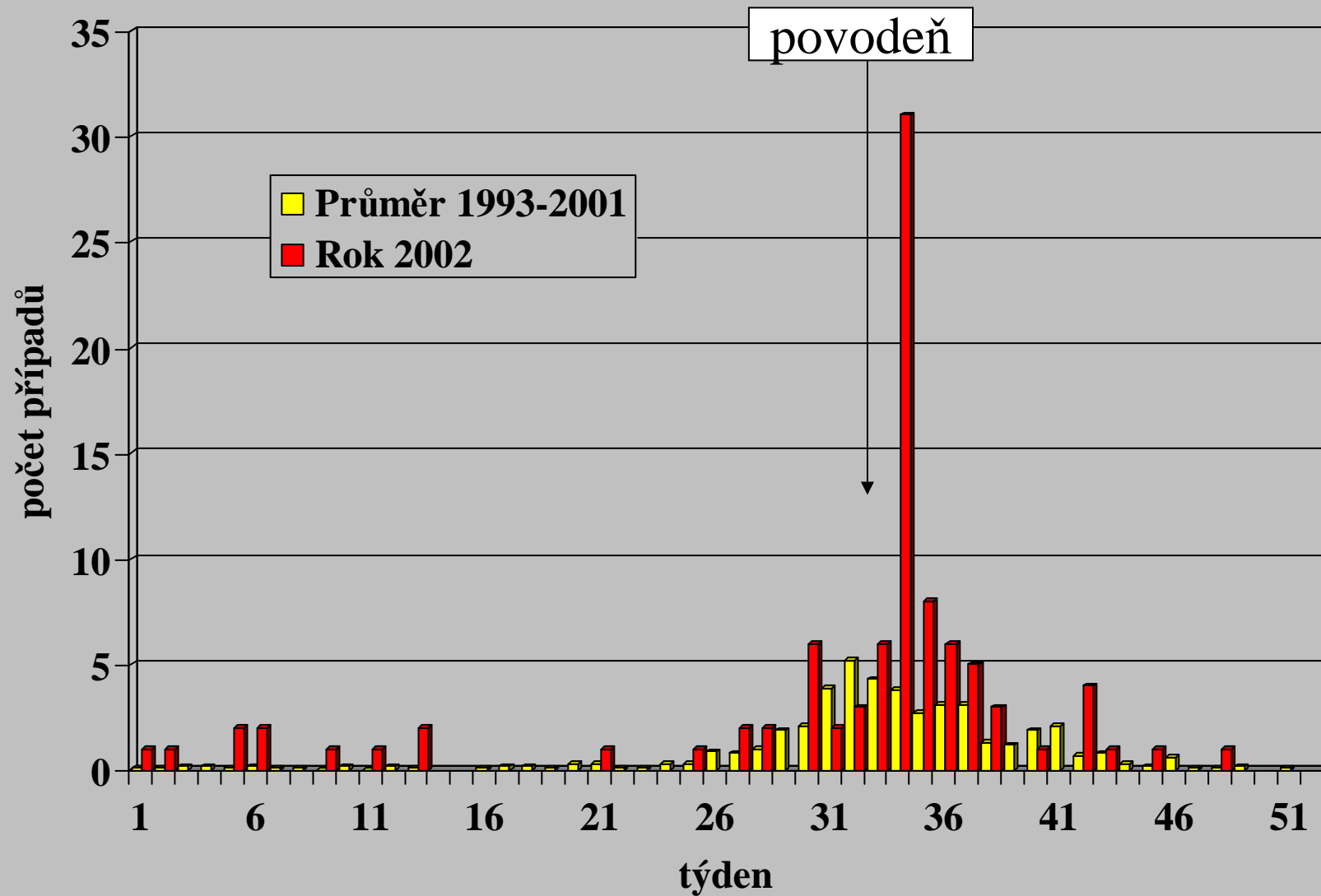
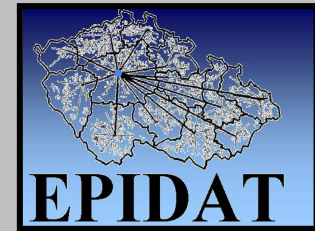
Leptospiróza v ČR v povodňových letech 1997 a 2002 podle měsíce onemocnění

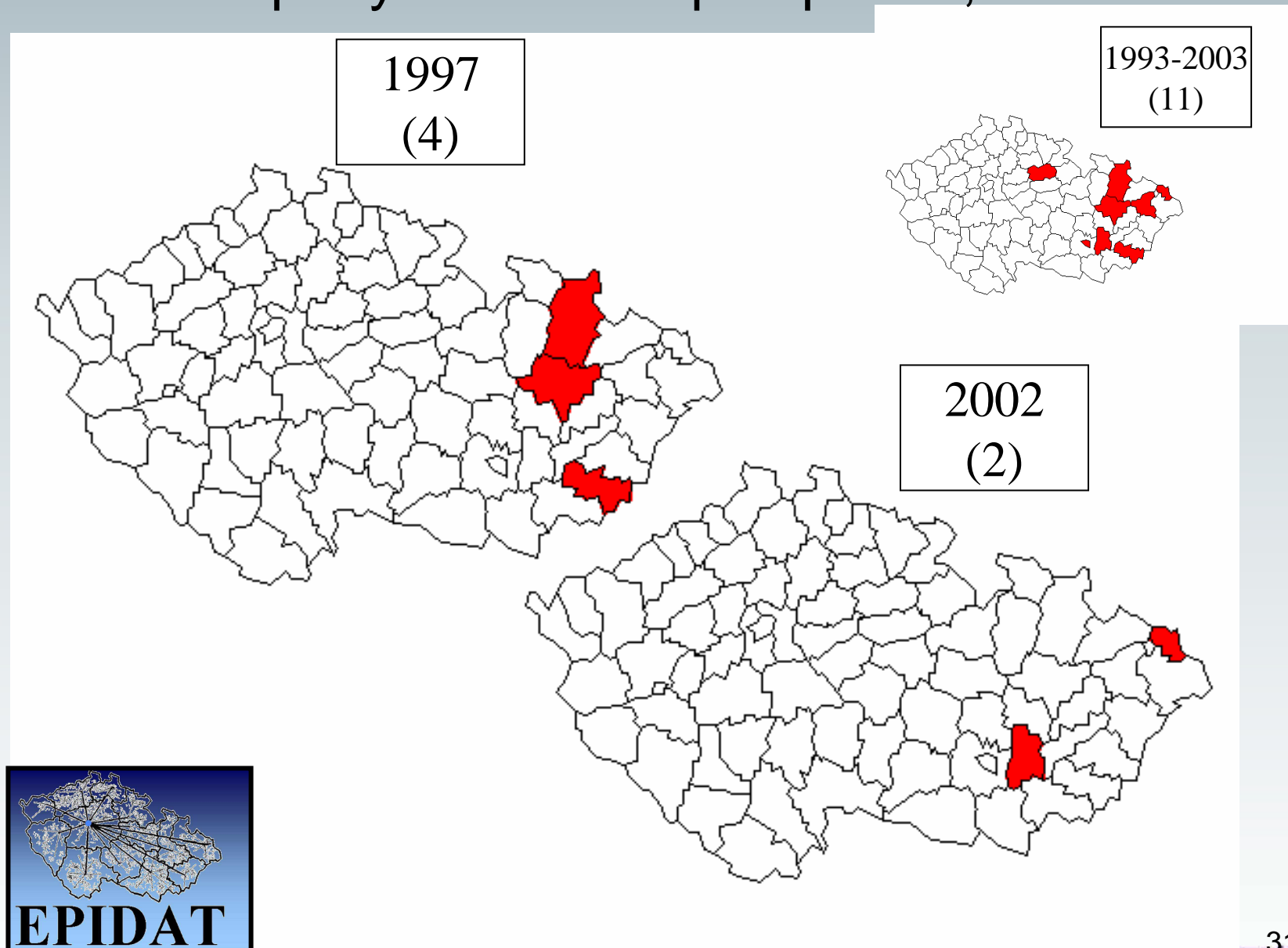
Leptospiróza, Česká republika, 2002, podle týdne onemocnění

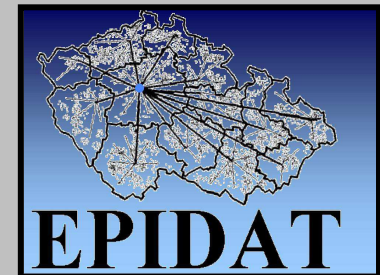
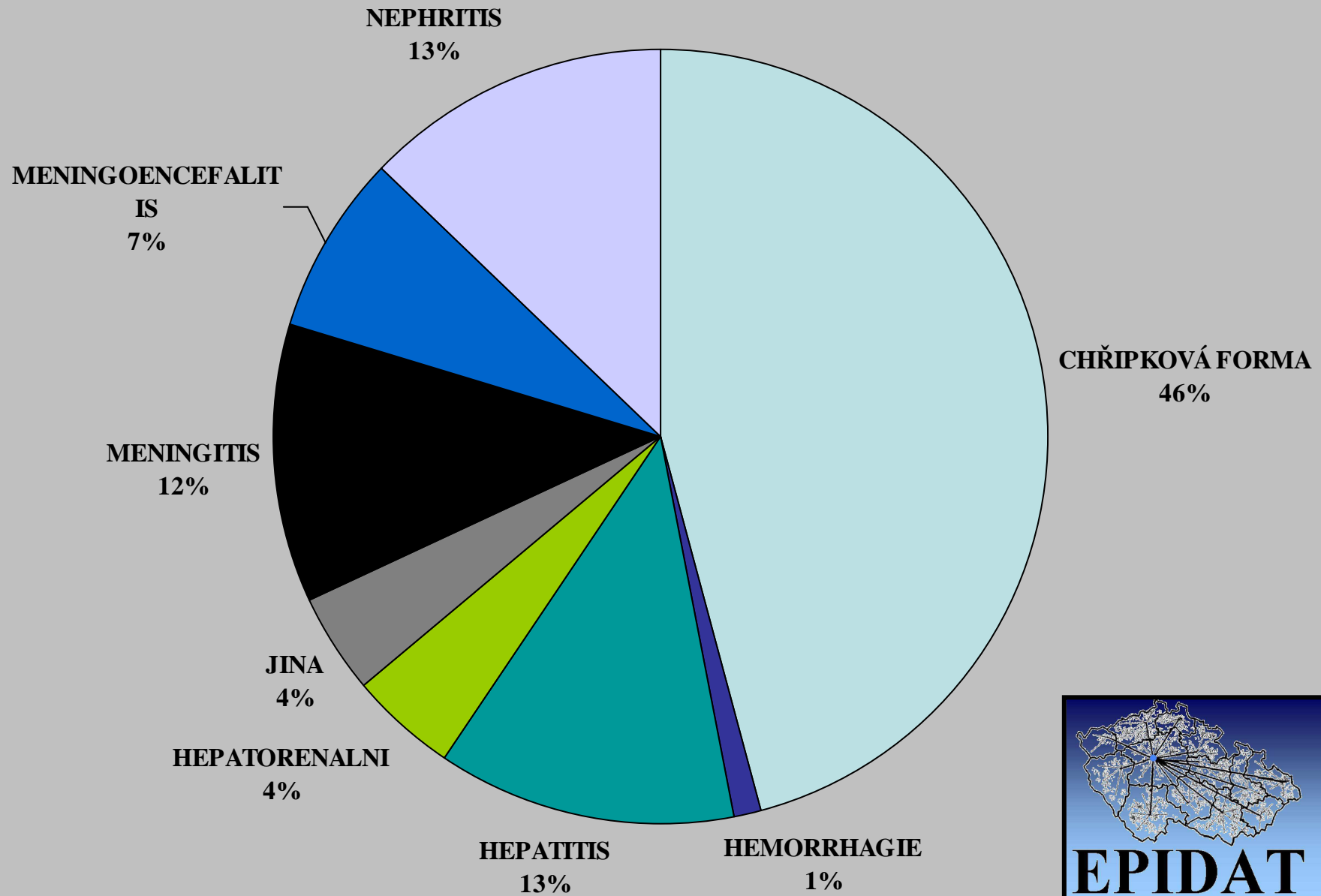
Leptospiróza podle týdne onemocnění, ČR, rok 2002 a průměr let 1993-2001

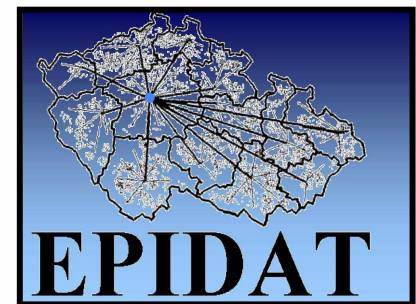
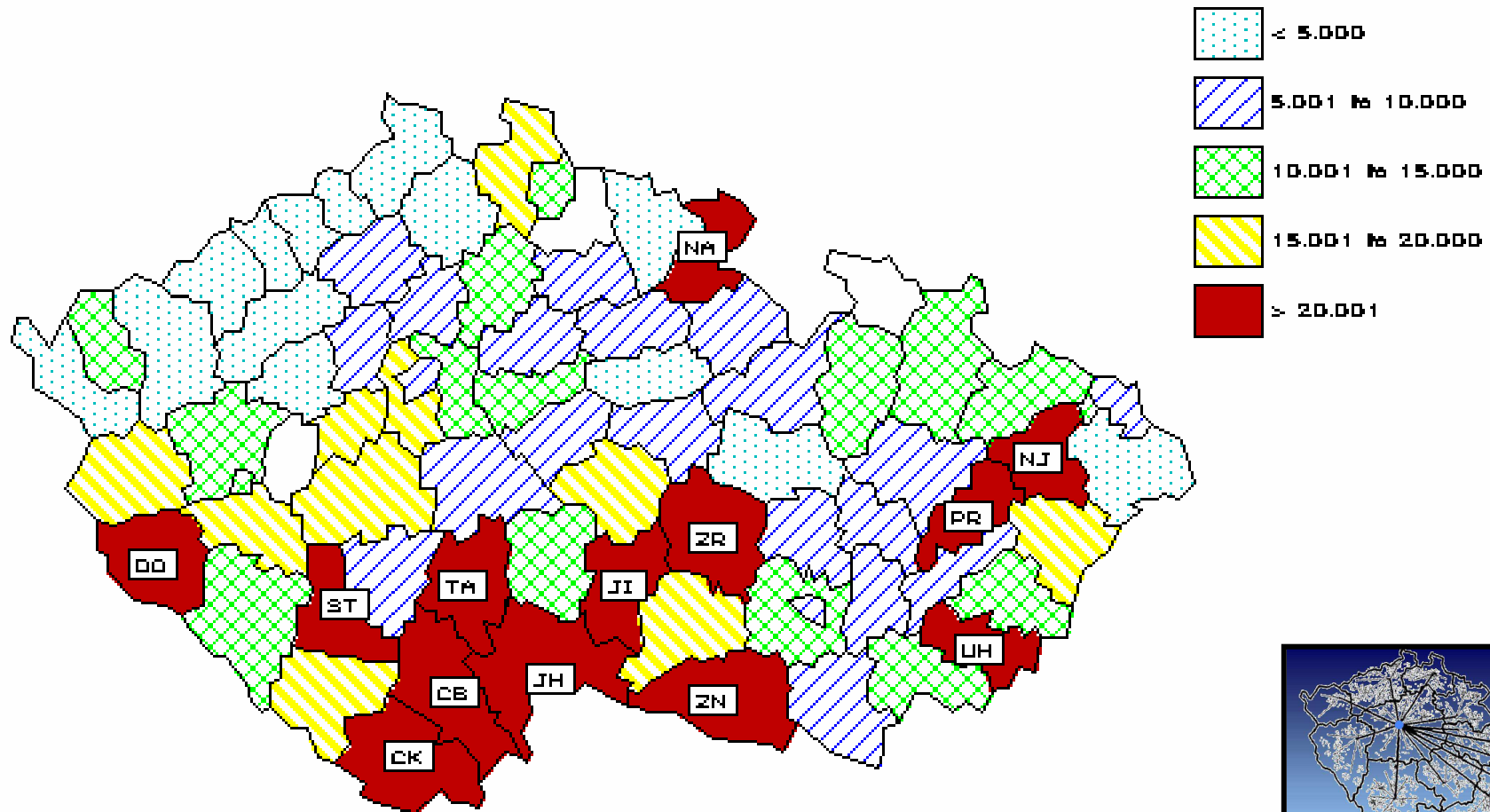
Případy úmrtí na leptospirózu, ČR

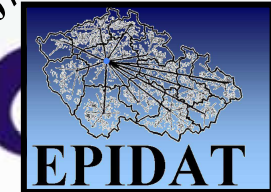
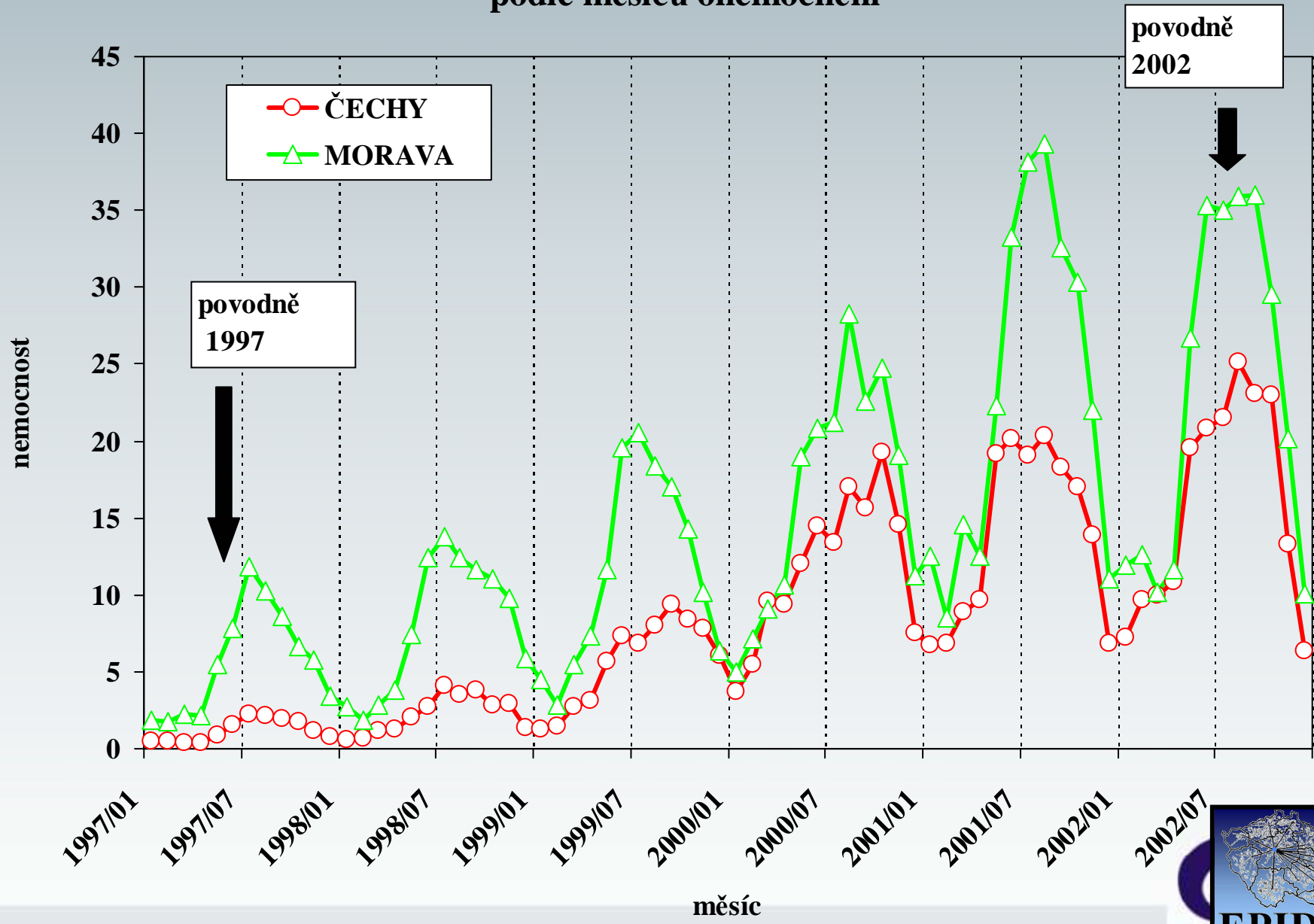
Leptospiróza, ČR, 2002, podle klinického obrazu, N=94

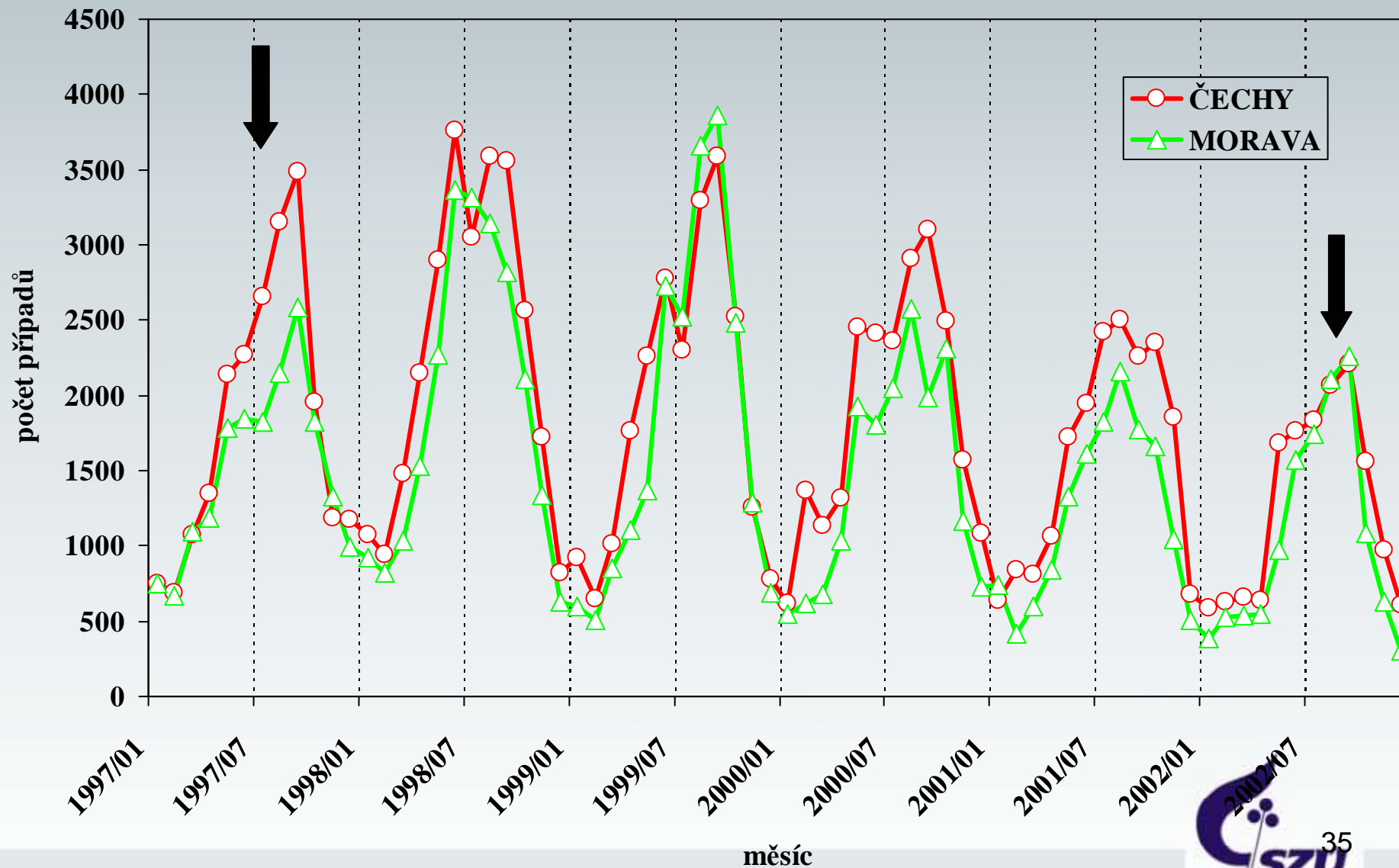
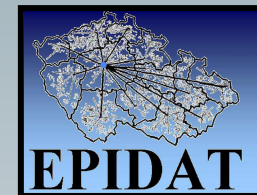
**Leptospiróza, 1982-2003,
nemocnost na 100 000 obyvatel
podle okresu bydliště
N = 1291**

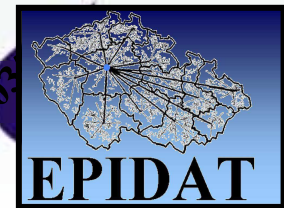
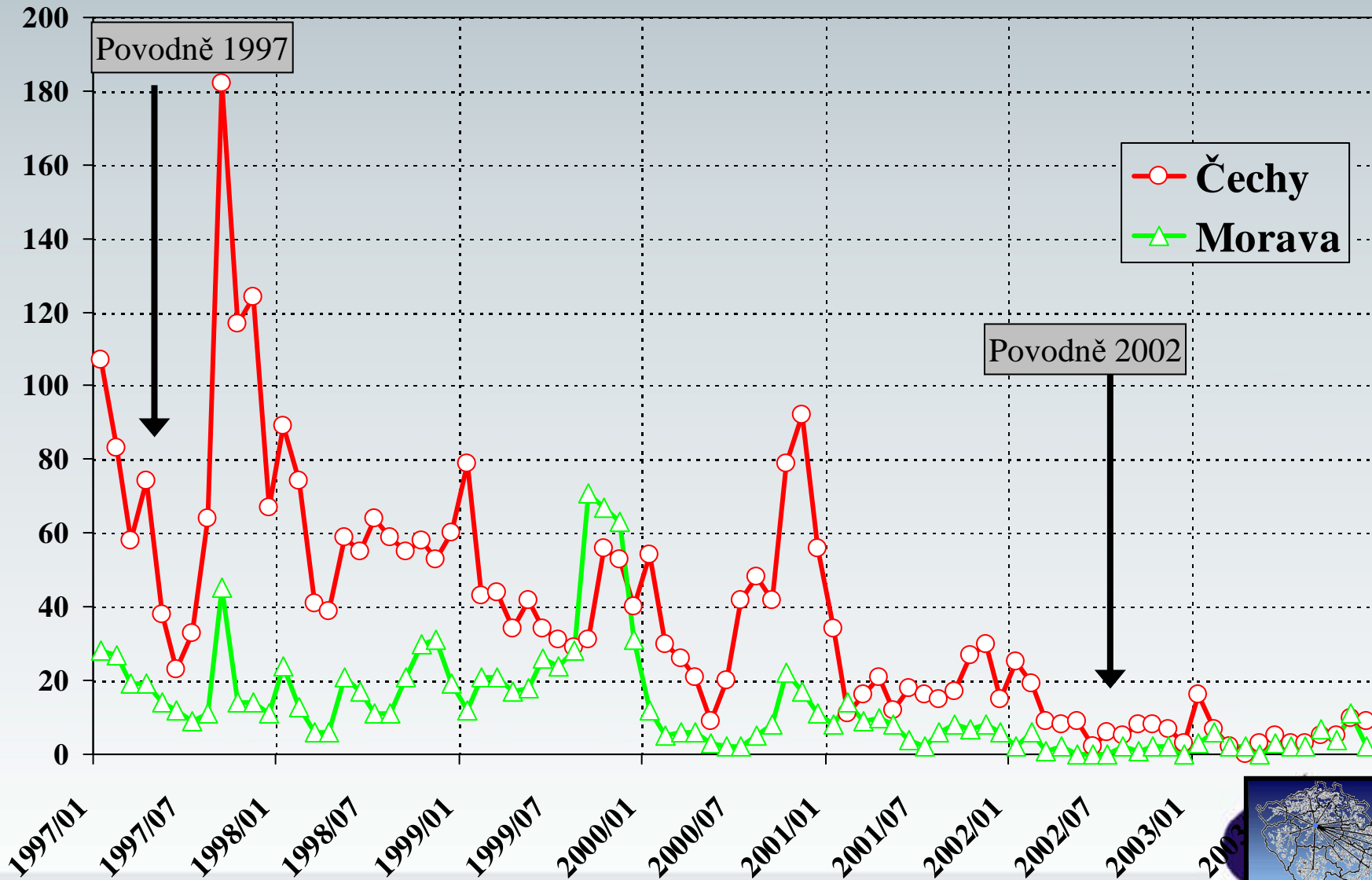
Kampylobakteri3za, echy a Morava, nemocnost na 100 000 obyvatel, podle mesiců onemocnenı

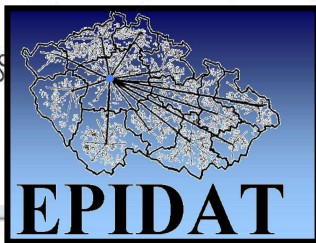
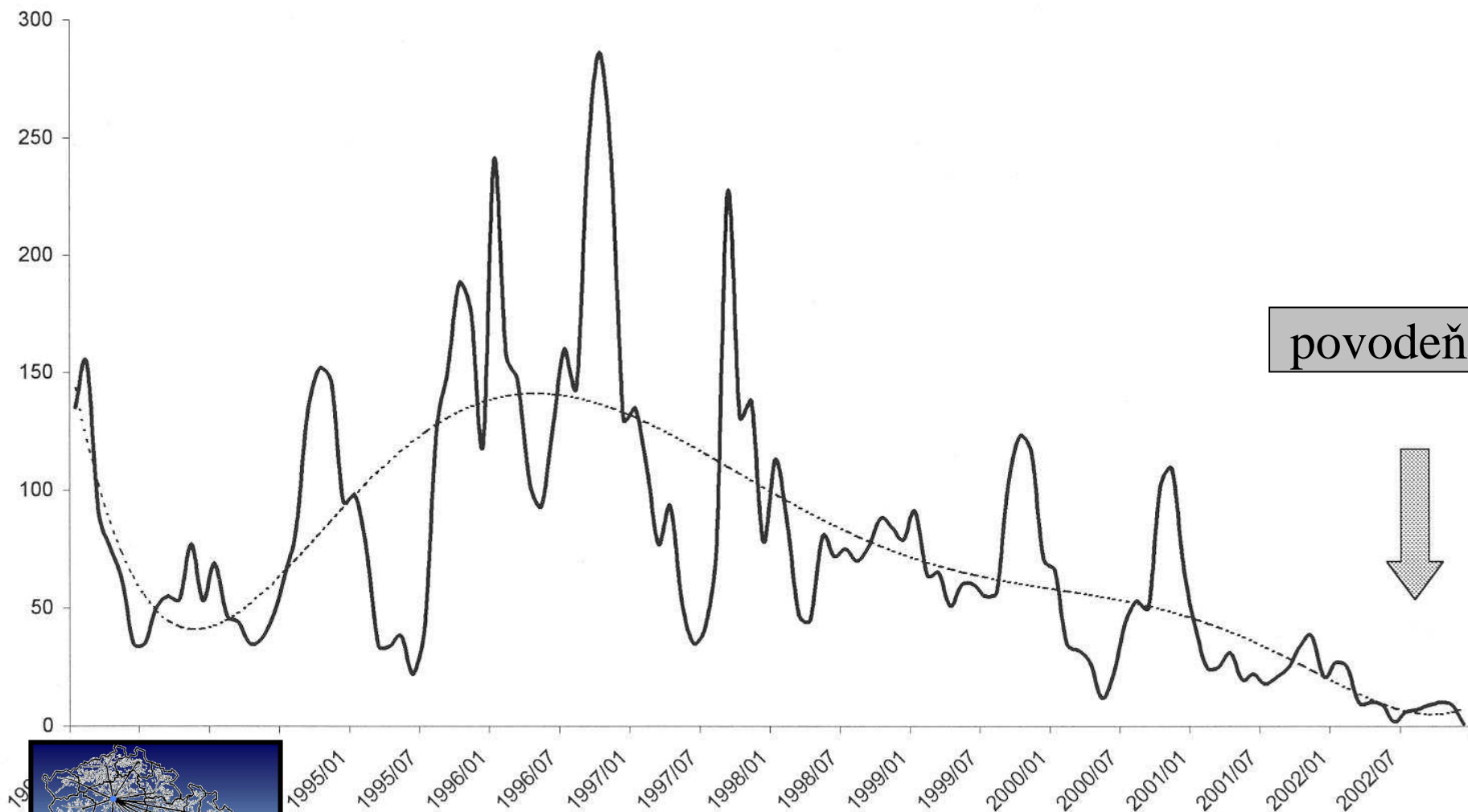
Salmonelózy, počet hlášených případů v Čechách a na Moravě podle měsíce onemocnění, 1997-2002

Virová hepatitida A, počet hlášených onemocnění v Čechách a na Moravě, 1997-2003, podle měsíců

Virová hepatitida A, ČR, 1993-2002, počet případů podle měsíce onemocnění

Nemocnost virovou hepatitidou A na 100 000 obyvatel

v období červenec – září 2002

(22 případů, včetně 10 onemocnění importovaných z ciziny)

NEMOCNOST

0.43 to 0.79

0.80 to 1.34

1.35 to 2.57

